

Xəbər
"Kazbek" mahnısını oxuyan müğənni həbs edildi - narkotiklə tutuldu
yazısı səh.13-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 2 aprel 2019-cu il Çərşənbə axşamı № 68 (7238) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Türkiyə seçkiləri: qalib iqtidar, yoxsa müxalifətdir?

Elxan Şahinoğlu:
"HDP-nin az səs toplaması AKP-nin uğuru sayıla bilər"

yazısı səh.9-da

Türkiyədəki seçkilərin azərbaycanlıları həyəcanlandırmamasının "sirri"

yazısı səh.3-də

Azərbaycanı yasdən necə çıxaraq - mütəxəssis rəyi

yazısı səh.5-də

Kəlbəcərin işğalı - daha 5 rayonun itirilməsinə açılan yol

yazısı səh.4-də

Təhsil ekspertindən bahalı ingilisdilli məktəblərlə bağlı etiraz

yazısı səh.6-də

Şəhid ailəsi ilə "Şərurlu İsfəndiyar" arasında ev qalmaqalı sona çatdı - təfərrüat

yazısı səh.4-də

Sosial müavinətlər və təqaüdlərin artırılması haqda qanun qüvvəyə mindi

yazısı səh.6-də

Ukraynalılar prezident seçə bilmədi - biznesmenlə şoumenin II tur mübarizəsi

yazısı səh.10-də

Bakıdakı alkapon "bomba"ları

yazısı səh.14-də

"Diqlas"da malları yananlara dəymiş ziyan necə hesablanacaq - təklif

yazısı səh.14-də

İrana gedənlərin sayında ikiqat artım - səbəb nədir?

yazısı səh.12-də

İRƏVANIN BAKIYA QARŞI XAM XƏYALI: "REGIONUN İSRAİLİ OLMAQ..."

Rusiya üçün "qulpsuz çamadan"a çevrilən Ermənistanın yeni təlaş; erməni müdafiə nazirinin Azərbaycana qarşı hədələyici bəyanatı ciddi qarşılanmır, çünki...; işğalçı qorxutmaqdan çox qorxur...

yazısı səh.8-də

Lüt qızların video qalmaqalı böyüyür - həbs olunanlar var, DİN-dən açıqlama

Təzə maşınını "yumaq" üçün gətirdiyi qızlarla əylənən Cahid Kərimovun daha əvvəl müğənni Mətanət Əsədovanın da videosunu yaydığı deyilir, qızları məclisə gətirən şəxsin Mələkxanım Əyyubovanın qardaşı oğlu olduğu deyilir; Dövlət Komitəsi, Mətbuat Şurası və tanınmışlardan sərt etirazlar

yazısı səh.13-də

Akif Nağı:
"Bu proses o adamları tanımaq baxımdan mənə dərs oldu"

yazısı səh.5-də

Fəzail Ağamalı:
"Onların gücü və imkanı Azərbaycan prezidentinin iradəsi qarşısında heç nədir"

yazısı səh.7-də

Qafar Çaxmaqlı:
"Ermənistan Azərbaycana hərbi əməliyyatlara başlamaq üçün fürsət verib"

yazısı səh.11-də

Prezident İmişlidə yol tikintisinə 15,4 milyon manat ayırdı

Prezident İlham Əliyev İmişli rayonunun Bəhrəmtəpə-Göbektala-Məhəmmədli-İmişli-Cəfərli-Oruclu-Ağaməmmədli avtomobil yolunun tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında Sərəncam imzalayıb.

ONA-nın məlumatına görə, iyirmi doqquz min nəfər əhalinin yaşadığı 8 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Bəhrəmtəpə-Göbektala-Məhəmmədli-İmişli-Cəfərli-Oruclu-Ağaməmmədli avtomobil yolunun tikintisi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə avtomobil yollarının tikintisi və yenidən qurulması üçün nəzərdə tutulmuş vəsaitin 15,4 milyon (on beş milyon dörd yüz min) manatı Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə ayrılıb.

Sumqayıtın bəzi ərazilərinə elektrik enerjisi fasilələrlə veriləcək

Aprelin 2-də Sumqayıtın bəzi ərazilərinə elektrik enerjisi fasilələrlə veriləcək. Bu barədə ONA-ya "Azərişiq" ASC-dən bildirilib. Qeyd olunub ki, "Sumqayıt Dəmir Yolu İdarəsi" tərəfindən tunel-keçid tikilən ərazidən elektrik xətlərinin köçürülməsi ilə əlaqədar Sumqayıt şəhərinin 6-cı, 10-cu və 12-ci mikrorayonlarında aprelin 2-də elektrik enerjisinin verilişində qısa müddətli fasilələr yaranacaq.

"Azərişiq" yaranacaq narahatlığa görə abunəçilərdən üzr istəyir.

Bakıda dairəvi yolda qəza baş verib, ölən və yaralananlar var

Bakıda kənar dairəvi yolda ağır qəza baş verib, minik avtomobili beton səddə çırpılıb. Onun ardınca gələn Sprinter markalı avtomobil də minik avtomobilinə dəyib. Beton səddə dəyən minik avtomobilində tüstülənmə baş verib.

Səhiyyə Nazirliyinin məlumatından ONA-nın sorğusuna cavab olaraq bildirilib ki, qəza zamanı beton səddə çırpılan maşının 65-68 yaşlı sürücüsü dünyasını dəyişib, 2 qadın və 1 kişi isə müxtəlif travmalarla Klinik Tibbi Mərkəzə gətirilib.

Abunə daha sərfəlidir - "Yeni Müsavat" abunə kampaniyasını davam etdirir

"Yeni Müsavat" qəzeti oxucularına bəyan edir ki, abunə yazılmaqla qəzeti daha sərfəli qiymətlərlə əldə edə bilirlər.

Köşklərdən alınan qəzetin bir nüsxəsi 60 qəpikdir. Abunə ilə qəzetin bir nüsxəsi isə sizə daha ucuz - 48 qəpiyə başa gələcək.

Aylıq abunə - 12 AZN

3 aylıq - 36 AZN

6 aylıq - 72 AZN

Abunə yazılmaq üçün yaşadığınız ərazidə istənilən poçt şöbəsinə müraciət edə bilərsiniz.

Eyni zamanda Poçt Daşıma Mərkəzinin baş ofisi ilə:

(012) 598-49-55 nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilərsiniz.

Bundan başqa "Qaya" Mətbuat Yayımı ilə də abunə yazıla bilərsiniz.

Əlaqə üçün telefon: 012-565-67-13, 012-564-48-96

DİN-dən Bayram Məmmədovun həbsi ilə bağlı açıqlama

Martın 16-da ölkə prezidentinin imzaladığı əfv fərmanı ilə azadlığa çıxan gənc fəal Bayram Məmmədov bu günlərdə polisə müqavimət ittihamı ilə saxlanılıb, məhkəmə ona 30 sutka inzibati həbs cəzası verib.

Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) mətbuat xidmətindən Musavat.com-a bildirilib ki, əfv fərmanı ilə azadlığa çıxan hər bir məhbusun qanunvericiliyə əsasən barəsində yığım işi açılır:

"Bu, təkəcə Bayram Məmmədova aid deyil, əfv edilən hər bir şəxsin borcudur ki, azadlığa çıxandan sonra ərazi polis orqanında qeydiyyatdan keçsin, müəyyən sənədləşmələr aparılsın.

Bayram Məmmədov dəfələrlə çağırış və dəvətə baxma-

yaraq, polis bölməsinə getməkdən imtina edib. Belə olan halda, polis özü Bayram Məmmədovu götürərək yolda və sonra növbətçi hissədə əməkdaşların ünvanına ağır təhqirlər yağdırıb, polisə təbəzül və müqavimət

göstərib, polisin xidmətinə maneçilik yaradıb. Onun bu hərəkətləri sənədləşdirilib və hüquqi qiymət verilməsi üçün məhkəməyə göndərilib".

□ EMİL,
Musavat.com

Tural Abbashlı və İsgəndər Həmidov əlbəyaxa dava həddinə gəldilər - AXH-də qarşıdurma

Aprelin 1-də Azərbaycan Xalq Hərəkatının növbəti iclası olub. Musavat.com xəbər verir ki, toplantı xeyli gərgin atmosferdə keçib. İclasda qarşıdurmalar yaşanıb.

Sabiq daxili işlər naziri İsgəndər Həmidov Milli Dövlətçilik Partiyasının sədri Nəmət Pənahinin hərəkatın idarə heyəti üzvlüyündən çıxarılması məsələsini qoyub. AXH-nin dönmə sədri, AĞ Partiya başqanı Tural Abbashlı, VIP sədri Əli Əliyev və keçmiş hərəkatçı Bəxtiyar Tuncay N.Pənahinin çıxarılmasının əleyhinə, digər üzvlər lehinə olublar. Səsvərmə nəticəsində N.Pənahili AXH-dən uzaqlaşdırılıb.

İ.Həmidov bunun ardından T.Abbashlının hərəkatın idarə heyətindən uzaqlaşdırılması təklifini verib. Sabiq nazir arqument kimi T.Abbashlının gənc və yaşlı siyasətçilərlə bağlı "Yeni Müsavat"a verdiyi açıqlamaları və digər partiyalarla görüşməsinə göstərilib. T.Abbashlı təklifin əleyhinə çıxaraq bunun hərəkatın əsasnaməsinə zidd olduğunu bildirdi. İ.Həmidovun təklifi keçməyib və AXH-nin dönmə sədri idarə heyəti üzvü kimi qalıb.

Musavat.com bildirir ki, bundan sonra hər iki siyasətçi arasında qarşılıqlı ittihamlar səslənib. T.Abbashlı sabiq naziri hər yerdə hərəkatın adından danışmaqda və həbsdən çıxan sabiq səhiyyə naziri Əli İnsanova "ağsaqqalım" deməkdə ittiham edib. Nəticədə gərginlik daha da artıb və hər iki siyasətçi əlbəyaxa dava həddinə çataraq, üz-üzə belə gəliblər. Üç saat davam edən iclasda gərginlik sona qədər davam edib.

□ Cavanshir ABBASLI,
Musavat.com

NİDA-çılar fəaliyyətini bərpa edəcəkmə?

Rəhman Məmmədli: "Hazırkı əhval-ruhiyyə işləri daha həvəslə həyata keçirməyə şərait yaradır"

Ülvi Həsənlı: "Həbsdə olan dostlarımızın çoxunun azadlığa buraxılması, əlbəttə, fəaliyyətimizə də təsir edəcək"

NİDA təşkilatının üzvü İlkin Rüstəmzadə də Novruz bayramı ərəfəsində imzalanan əfv sərəncamı ilə azadlığa çıxdı. İ.Rüstəmzadə bu qurumun əsas fəallıqlarından sayılırdı. Artıq Rüstəmzadə azadlıqdadır, həmçinin təşkilatın digər üzvləri də həbsdən buraxılıblar. Qurumun bundan sonrakı fəaliyyətində canlanma olub-olmayacağı maraqlıdır.

"Yeni Müsavat" xatırladı ki, təşkilatın daha çox tanınan və zamanında idarə heyətində olan üzvləri artıq orda təmsil olunmurlar. Bəzi üzvlər isə formal olaraq təmsil olunurlar.

Təşkilatın üzvü Rəhman Məmmədli "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, hazırda rəhbərlikdə yer almır və verilən qərarlarda da xüsusi rolu yoxdur: "Amma istənilən halda rəhbər orqan olan İdarə Heyətinin qərarlarının icrasında iştirak edən bir üzv kimi deyim ki, NİDA 8 ildir yaranıb və bu müddətdə yalnız dinc mübarizə vasitələrinə istifadə edib. Bundan sonra da belə olacaq. Həbsdəki üzvlərimizin azadlığa çıxması təşkilatda ruh yüksəkliyi yaradıb. Biz indiyə qədər planladığımız işləri ardıcılıqla həyata keçirməyə çalışmışıq. Hazırkı əhval-ruhiyyə həmin işləri daha həvəslə həyata keçirməyə şərait yaradır. İşlər deyərək müxtəlif ictimai-siyasi mövzularda tədbirlərin təşkili, cəmiyyəti narahat edən məsələlərin gündəmə gətirilməsi, siyasi məhbusların müdafiəsi, kitab çapı, aksiyalarda iştirak və s. nəzərdə tutulur. Bunlar xaricində hər hansı sivil metod tətbiq etmək barədə qərar verilsə, üzv kimi yaxından iştirak edəcəm".

NİDA İdarə Heyətinin üzvü Ülvi Həsənlı "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, son 6 ildə NİDA davamlı olaraq təzyiqlərə məruz qalıb, 15-ə yaxın üzvü uzunmüddətli həbsə salınıb, inzibati həbslərin sayı isə çoxdur: "Üzvləri həbsdə olan təşkilatların əlbəttə ki, fəaliyyətinin böyük bir hissəsi siyasi məhbusların müdafiəsinə yönəlir. Bizim son illər həbsdə 5 üzvümüz qalmışdı, onların 4-ü həbsdən buraxıldı, ilkin Rüstəmzadə də onların sırasında idi. Yalnız bir üzvümüz, həm də jurnalist Əfqan Muxtarlı həbsdə qalıb. Həbsdə olan dostlarımızın çoxunun azadlığa buraxılması, əlbəttə, fəaliyyətimizə də təsir edəcək, hərəkatımız daha da aktiv fəaliyyət göstərəcək, eyni zamanda siyasi məhbusların müdafiəsi istiqamətində də fəaliyyətimiz olacaq".

□ SEVİNC,
"Yeni Müsavat"

15 tələbəyə saxta köçkün vəsiqəsi verilməsinə görə cinayət işi başlanıb

Hesablama Palatası dövlət büdcəsindən Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinə və tabeliyində olan qurumlara ayrılan vəsaitlərin istifadəsinə dair auditin nəticəsini açıqlayıb.

ONA-nın məlumatına görə, bu, Hesablama Palatasının 2018-ci ildə fəaliyyəti barədə Milli Məclisə təqdim olunan hesabatında əksini tapıb.

Seçmə qaydada 7 ali təhsil müəssisəsində məcburi köçkün tələbələr tərəfindən təhsil haqqından azad olmaq üçün təqdim edilmiş məcburi köçkün vəsiqələri barədə məlumatlar komitənin müvafiq elektron məlumat bazası ilə üzləşdirilərkən 15 tələbənin ad, soyad və ata adları bazada aşkar edilməyib. Eləcə də komitə tərəfindən təsdiq edilmiş müvafiq protokollarda həmin tələbələrə verilmiş məcburi köçkünlüyü müəyyən edən vəsiqənin daha əvvəl başqa şəxslərə verilməsi faktları üzrə müəyyən edilmiş hüquq pozuntularının ciddiyyətinə nəzərə alaraq "Hesablama Palatası haqqında" Qanunun 26.2-ci maddəsinin və Azərbaycan Prezidentinin "Dövlət və bələdiyyə vəsaitlərinin idarə olunması sahəsində korrupsiya ilə əlaqədar hüquq pozuntularla qarşı mübarizənin gücləndirilməsi haqqında" 2009-cu il 22 iyun tarixli 103 nömrəli Fərmanının 7-ci bəndinin tələblərinə uyğun olaraq müvafiq materiallar Baş Prokurorluğa göndərilib.

Baş Prokurorluqdan daxil olmuş məlumatda Hesablama Palatasından göndərilmiş material üzrə Baş Prokurorluq yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində Cinayət Məcəlləsinin 308.1 və 313-cü maddələri ilə cinayət işinə başlanılaraq, hazırda ibtidai istintaqın aparıldığı bildirilib.

Bakıda kafedə 26 yaşlı oğlan ürəyindən vurdular

Bakıda kafenin qarşısında bıçaqlanma baş verib. BAKU.WS xəbər verir ki, hadisə martın 31-də gecə 00:15-də, Binəqədi rayonu, Biləcəri qəsəbəsində yerləşən "Legend" kafesində qeydə alınıb.

Həmin kafedə 1993-cü il təvəllüdü Binnet Zülfiqar oğlu Zülfiqarov bıçaqlanıb. Onu ürəyindən və qarından bıçaqlayıblar.

Faktla bağlı Binəqədi Rayon Polis İdarəsində Cinayət Məcəlləsinin 126.1-ci maddəsi ilə cinayət işi başlanıb, araşdırma aparılır.

Cinayəti törədən şəxsin tapılması istiqamətində axtarışlar başlanıb. Araşdırma davam edir.

Türkiyədə keçirilən bələdiyyə seçkiləri Azərbaycanda da çox ciddi maraq və həyəcanla izləndi. Bu ölkədəki prosesin Azərbaycanın siyasi-ictimai həyatına hansısa təsiri olmayacağına, bizim insanların niyə onu bu qədər həssaslıqla izləyir, azarkeşlik edir, nəticələrinə maksimum diqqətlə fokuslanmış?

Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, biz Türkiyədəki hər hansı seçkiyə hər zaman diqqətli oluruq. Onun sözlərinə görə, bu dəfə diqqət daha da böyükdür: "Görünür, ətrafda baş verən dəyişikliklər çox-

Türkiyədəki seçkilərin azərbaycanlıları həyəcanlandırdığının "sirrini"

Şahin Cəfəli: "Biz Türkiyəyə sıradan bir xarici dövlət kimi baxmırıq"

dur. Ermənistanda dəyişiklik oldu. Azərbaycanın özündə siyasi fəallıq 5 ay bundan qabaqki kimi deyil. İnsanlar onun fərqi deyildir ki, ətrafdakı ölkələrdə baş verən dəyişiklik bizim ölkəyə də təsir edir. Qarabağ məsələsi ilə bağlı insanlarda nigarlıq artıb. Qabaqlar bir qədər ümid çox idisə, son zamanlar Qarabağa dair proseslər, orada məskunlaşma işlərinin getməsi, işğal olunan ərazilərimizdə qəsəbələr tikilməsi, iş yerlərinin, bağların salınması insanların həyəcanlandırdı. Onlarda elə fikir yaradıb ki, Qarabağın üzərində təhlükə yaranıb. Beynəlxalq təşkilatların da bu prosesə biganəliyi müşahidə olunur".

Müəssisimiz vurğuladı ki, hazırda ümid yerimiz, arxamız Türkiyədir: "Türkiyədə gedən proseslərə biz öz taleyimizi həll edən məsələ kimi baxırıq. Bu da tam təbii deyildir ki, biz bu qədər fəallıq göstərməliyik. Əhali baxmalıdır. Kimin imkanları olub, gecə yarısına qədər izləyiblər".

Politoloq Şahin Cəfəli "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Türkiyə seçkilərinə Azərbaycandakı marağın dərəcəsindən təcübünü ifadə edən, bunun səbəbini başa düşmədiyini söyləyən insanlara rast gəlib. Müəssisimizin sözlərinə görə, bu təcübün özü onu təcübündür: "Çünki

Azərbaycan-Türkiyə dövlətlərarası və toplumlararası münasibətlərinin səviyyəsi və dərinliyi hər kəsə məlum olan həqiqətdir və mübahisə mövzusu deyil. İlk dəfə deyil axı bizim cəmiyyət Türkiyədə baş verən hadisələrə, siyasi proseslərə bu cür diqqət göstərir. Səbəbi çox sadədir: dil, din, mədəniyyət eyniliyi, azərbaycanlıların türkiyəlliləri, onların da bizi qarşıdaş xalq sayması, ölkələr arasında siyasi və iqtisadi əlaqələrin yüksək səviyyədə olması, Türkiyənin Qarabağ məsələsində Azərbaycana birmənalı dəstək verən azsaylı ölkələrdən biri olması və s... Yeni biz Türkiyəyə sıradan bir xarici dövlət kimi baxmırıq. "Bir millət, iki dövlət" şüarı patetik səslənsə də, sosial-mədəni əsasları olan bir sloqandır. Azərbaycan toplumu Türkiyənin mədəni ekspansiyası altındadır, mən bunun mənfi və ya müsbət hal olduğunu söyləmirəm, mövzumuz bu deyil. Demək

istədiyim odur ki, Azərbaycandakı evlərdə Türkiyə televiziya yerli kanallardan daha çox izlənilir, uşaqlarımız türk cizgi filmlərinə baxır, böyüklerimiz serialları, siyasi proqramları, xəbərləri izləyir. Bu, Azərbaycanın müstəqillik əldə etməsindən sonra başlayan və getdikcə arealını genişləndirib, Azərbaycanda daha çox ailəni əhatə edən bir gerçəkdir. Yeni Türkiyədə nə baş verirsə, anlıq olaraq Azərbaycanda əks-səda doğurur".

Ş.Cəfəli dedi ki, Türkiyə siyasəti ilə davamlı maraqlanan insanların hər birinin bu ölkədə simpatiya və antipatiya bəslədiyi siyasi partiyalar, liderlər var. Onun sözlərinə görə, biz virtual olaraq oradakı qaynar siyasi mübarizənin iştirakçısına, tərəfinə çevrilmişik. Seçkilərdə həmin partiyaların və liderlərin performansını maraqla, həyəcanla izləyirik: "Tərəf tutmayan insanlarınımız da müxtəlif dü-

şüncə və motivasiya ilə Türkiyə siyasətini diqqətlə izləyir - əsasən iki səbəbdən: birincisi, bizə yad olmayan bir dövlət kimi Türkiyənin yaxşılığını (inkişafını, güclənməsini və s.) istəyirik. İkincisi, Türkiyədə baş verənlərin Azərbaycana birbaşa və ya dolaylı təsirlərinin olduğuna inanırıq. Bu da əslində yanlış deyil. Məsələn, Türkiyə iqtisadi böhrana daxil olursa, siyasi baxımdan isə orada avtoritarizm möhkəmlənsə və azadlıqlar məhdudlaşdırılırsa, bunun Azərbaycana da mənfi təsirləri qaçılmazdır. Yaxud əksinə, Türkiyə iqtisadi baxımdan inkişaf edərsə, eyni zamanda orada demokratik inkişaf varsa, bunların bizə də pozitiv təsirləri olur. Türkiyədəki bələdiyyə seçkilərini az əhəmiyyətli siyasi hadisə kimi göstərmək də doğru deyil. Əvvəla, Türkiyədə bələdiyyələr yerli özünüidarəetmə sahəsində real səlahiyyətlərə malik güclü instituttur. Aqlınıza bizim bələdiyyələr gəlməsin. İkincisi, bələdiyyə seçkiləri ölkə miqyaslı siyasətə ciddi təsir göstərən, Türkiyənin gələcəyinə yön verən mühüm siyasi kampaniyalardır. Son seçkilərdə müxalifətin böyük şəhərlərdəki uğurlarının doğurduğu əks-sədanı gördünüz. Bu, Azərbaycanda da böyük marağa səbəb oldu, hətta müxalif yönümlü azərbaycanlılarda ümid də oyandı. Kimsə bu ümidi sadələşdirməyə, boş ümid kimi qiymətləndirə bilər, bu ayrı məsələdir".

Politoloq bildirdi ki, ölkəmizdəki demokratiya, azad seçki, rəqabətli siyasi mühit açılığının da bu məsələyə ciddi təsiri var.

□ **Sevinc TELMANQIZI,**
"Yeni Müsavat"

Tonoyan bilmirmi ki, biz də səngərlərdə gözləməkdən yorulmuşuq?..

Hüseyinbala SƏLİMOV

"Onlar hələ hücum haqqında, başqa ərazilər barədə də düşünürlər?" - güman ki, Ermənistanın müdafiə nazirinin xəstə, sərsəm bəyanatlarını oxuyan və Dağlıq Qarabağ problemi haqqında azacıq təsəvvürü olan istənilən adam öncə bu sualı verərdi.

Və əlbəttə ki, belələri tamam-kamal haqlı olardı, çünki hələ qədim yunanlar deyirdilər ki, Allahlar insanları cəzalandırmaq istəyəndə ilk öncə onların ağılı alırlar...

Etiraf edirik ki, ürəyimizdə belə bir ağır yüklə bircə-bircə mediada Vyana görüşü ilə bağlı yazılan xəbərləri oxumağa başladığı - bir ümidlə ki, optimist nəticələr üçün heç olmasa kiçik bir əsas tapa biləcəyikmi?..

Amma onlar faktiki olaraq yoxdur. Hələlik yalnız onu demək mümkündür ki, N.Paşinyan danışıqların formatının dəyişdirilməsi və separatçı rejimin də bu prosesə cəlb olunmasıyla bağlı niyyətlərini heç də gerçəkləşdirə bilmədi.

Fəqət, Avstriyadan qayıdandan sonra bu adam ilk olaraq separatçıların lideri Bako Saakyanə zəng etdi, - güman ki, onu danışıqların tərffüatları ilə məlumatlandırmaq üçün.

Beləcə götürdükdə isə, Vyana danışıqları səhv etmiriksə, üç saatdan artıq çəkmişdi və ehtimal ki, onlar tamam-kamal "keşfiyyət xarakteri" də daşıyırdı - burada heç şübhəsiz, bir çox mətləblər müzakirə olunub. Amma görüş başa çatandan sonra Ermənistanın lideri mətbuat üçün bir açıqlama vermədi. Düşündük ki, o, sosial şəbəkələrdə nəse yazacaq, amma biz bu sətirləri yazarkən bu da olmamışdı...

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan prezidenti də danışıqların detalları haqda hər hansı açıqlama ilə çıxış etmədi. Bunun da bir neçə səbəbi ola bilər. Dərhal ağıla gələn budur ki, görünür, tərəflər müzakirə olunan məsələlərdə ciddi irəliləyiş edə bilməyiblər.

Amma kəskin və "acı" bəyanatlar, hətta qeydlər də eşitmədik -bu isə o anlama gəlir ki, liderlər nöqtə qoymağa tələsmirlər və böyük ehtimalla proses nazirlər səviyyəsində davam edəcək və sonradan yenidən birinci şəxslər səviyyəsinə qalxacaq.

İlk görüş olduğundan Vyana görüşünə maraq çox idi, onu təkə Azərbaycanda və Ermənistanda diqqətlə izləndilər. Səbəbi də aydındı: Paşinyan Ermənistan siyasətində yeni personadır və o, hələ də vəd edir ki, ənənəvi Ermənistan siyasətinin çərçivələrində, Kremlin icazə verdiyi hüdudlarda qalmaq niyyətində deyil, tək Moskva ilə deyil, həm də Qərb ölkələrlə yeni anlaşma səviyyəsinə qalxmaqda ısrarlıdır.

Bu adam hələ ABŞ-ı Ermənistanda "son bir ildə baş verən proseslərə yetərincə qiymət verməməkdə" qınayır. Amma Vaşinqton da əmin olmaq istəyir ki, Ermənistanda heqiqətən də çox ciddi proseslər baş verir və onlar bu proseslərin əlamətlərini ilk növbədə İrəvanın regional siyasətində görmək istəyirlər. Odur ki, Vaşinqton da Qarabağ prosesini izləməkdədir. Biz bilmirik ki, Paşinyan bunun fərqi deyirmi? Hər halda, C.Bolton bəzi mətləblərlə bağlı onunla çox açıq danışırdı...

Amma hiss olunur ki, "inqilabçı baş nazir" öz davranışı ilə tamamilə fərqli proqnozları təsdiq edir: "Məxməri inqilab"ın başlanğıcından bəzi müşahidəçilər, xüsusən də əcnəbilər, məsləhət görürlər ki, Paşinyanla bağlı böyük planlar qurmaq lazım deyil. Onların fikrincə, bu adamla dil tapmaq daha çətin olacaq, çünki populistdir və bir quruşa da dəyməyən siyasətçi və istisadçıdır. Bu adam yalnız vəd verməyi bilir və anlamır ki, gün gəlir, insanlar vədlərin də hesabını soruşmağa başlayırlar, - hətta ən virtuoz "folk-siyasətçi"lər belə bundan qaça bilmirlər.

Odur ki, bizə də "Paşinyan nəyi bacaracaq, nəyi bacarmayacaq?" kimi yanıltmaclar, tapmacalar üzərində baş sındırmaq lazım deyil.

Sovet vaxtı orduda belə zarafat vardı: "Bilmirsənsə öyrəderik, istəmirsənsə məcbur edərək!". Bu məntiqdən çıxış edəndə aqressoru sülhə məcbur etmək lazımdır. Bəli, aydındır ki, münafiqin güc yolu ilə həlli, ümumiyyətlə, Ermənistan hərbi təzyiqli göstərmək məsələsi "Rusiya amili" deyilən acı bir maneəyə dirənir. Amma belə də məsələ var ki, hər şeyin çarəsini tapmaq, hər şeyin öz örkənini bulmaq mümkündür. Bu "örkən"i də siyasətçilərimiz və diplomatlarımız tapmalıdır.

Bəli, müdafiə naziri D.Tonoyan deyir ki, guya onlar səngərlərdə oturmaqdan, daim müdafiə vəziyyətində qalmaqdan beziblər. Etiraf edək ki, iki il bundan əvvəlki aprel döyüşlərini və Naxçıvan istiqamətində aparılan son uğurlu hərbi əməliyyatı nəzərə almasaq, biz azərbaycanlılar da səngərlərdə gözləməkdən və Minsk Qrupu həmsədrinin monoton - üzücü bəyanatlarını dinləməkdən tamam bezmişik...

Aprelin 2-də Azərbaycanın Kəlbəcər rayonunun Ermənistan tərəfindən işğal edilməsindən 26 il keçir. 1936 kvadrat kilometr ərazisi, 60 min əhalisi, 128 kəndi olan Kəlbəcər rayonu Dağlıq Qarabağ müharibəsi başlayandan iki tərəfdən mühasirədə idi, 1992-ci ilin mayında Laçının işğalından sonra Kəlbəcər daha bir tərəfi bağlandı və rayon 3 tərəfdən düşmən mühasirəsində qaldı. Kəlbəcərin Azərbaycanın digər bölgələri ilə əlaqəsi yalnız 3500 metr hündürlükdə olan Murov dağı vasitəsilə həyata keçirilirdi.

Ermənistan və Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin hərbi birləşmələri Kəlbəcərin mühasirədə qalmasından yararlanaraq Rusiya hərbiçilərinin köməyi ilə 1993-cü il aprelin 2-də oranı işğal etdilər. Kəlbəcər uğrunda gedən döyüşlərdə 55 hərbi və 220 mülki şəxs həlak olub, minlərlə sakin yaralanıb, 321 nəfər əsir götürülüb. O vaxtkı qiymətlərlə rayonun xalq təsərrüfatına 703 milyard 528 milyon rubl ziyan dəyib.

Azərbaycanın ərazicə ən böyük rayonu olan Kəlbəcər

ölkənin bir nömrəli strateji nöqtəsi sayılırdı. Qarabağın qala qapısı adlanan Kəlbəcərin işğalı ilə Ermənistan və Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejim 3500 metr hündürlükdə olan Murov yüksəkliyini ələ keçirdi. Həmçinin Dağlıq Qarabağla Ermənistan arasında ən yaxın quru yolu açılmış oldu. Məhz bu üstünlükləri əldə etdikdən sonra çox keçmədi ki, Ermənistan qısa zamanda Azərbaycanın daha beş rayonunu işğal edə bildi.

Azərbaycanın cənub-qərb bölgəsinin zirvəsi hesab olu-

Kəlbəcərin işğalı - daha 5

rayonun itirilməsinə açılan yol

Azərbaycanın ərazicə ən böyük strateji rayonunun işğalından 26 il keçdi

nan Kəlbəcər rayonu dəniz səviyyəsindən 1500-3800 metr yüksəklikdə Tərtər çayı vadisində Kiçik Qafqazda yerləşir. Kəlbəcər antik dövrün abidəsi olmaqla, çox zəngin flora və faunası olan bir təbiət muzeyidir. Azərbaycanın ən mənzerli və şəfa mənbəli rayonlarından biridir, burada tanınmış İstisu və digər çoxsaylı mineral bulaqlar, qızıl da daxil olmaqla, saysız-hesabsız təbii sərvətlər yerləşir. Kəlbəcər təbiətində dünyada nadir sayılan dərman bitkiləri, ağaclar da yer alırdı ki, artıq 26 ildir er-

menilər bu təbii sərvətləri talan edirlər.

Ermənilər Kəlbəcərin tək-cə təbii sərvətlərini deyil, infrastrukturunu, yaşı min ildən yuxarı olan tarixi abidələrini də məhv ediblər. Rayon işğal olunarkən 140 iri və orta müəssisə, 90 məktəbəqədər uşaq müəssisəsi, 115 ümumtəhsil məktəbi, 1 texniki peşə məktəbi, 107 xəstəxana və tibb müəssisələri, 214 mədəniyyət ocağı ermənilər tərəfindən yandırılıb, darmadağın edilib. Artıq 26 ildir Kəlbəcər rayonunun əhalisi ölkənin 61 rayon və

şəhərində məskunlaşblar. 1993-cü ildə BMT Kəlbəcər rayonunun qeyd-şərtsiz azad edilməsi, erməni qoşunlarının çıxarılması barədə 4 qətnamə qəbul edib. Lakin bu günədək Ermənistan həmin qətnamələri yerinə yetirməyib. BMT kimi dünyanın ən böyük beynəlxalq qurumu isə verdiyi qətnamələrin yerinə yetirilməsi üçün Ermənistanı heç bir təzyiq etmir. İşğalçı Ermənistan isə bundan istifadə edərək daha bir məkrli niyyətini-Kəlbəcərdə erməni əhalinin məskunlaşdırılmasını həyata keçirir. Ermənistan

həm öz vətəndaşlarını, həm də Suriyadan köç edən erməniləri Kəlbəcər rayonunda məskunlaşdırır.

Hər il olduğu kimi, bu gün də Kəlbəcərin işğalının ildönümü ilə əlaqədar Bakı şəhərində məskunlaşmış kəlbəcərlilərin və ictimaiyyət nümayəndələrinin toplantısı keçiriləcək, Şəhidlər Xiyabanı ziyarət ediləcək. Eyni zamanda Kəlbəcər Rayon İcra Hakimiyyətində də rayonun işğalının ildönümü ilə bağlı tədbir keçiriləcək.

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Şəhid ailəsi ilə "Şərurlu İsfəndiyar" arasında ev qalmaqalı sona çatdı - təfərrüat

Nəcibə Axundova: "Dövlət tərəfindən həll olunan bir məsələni müzakirə etməyə dəyməz"

Səhid Sənan Axundovun ailəsinin evinin tikinti maqnatı, "Şərurlu İsfəndiyar" kimi tanınan İsfəndiyar Axundovun şirkəti tərəfindən mənimsənilməsi iddiası cəmiyyətdə böyük rezonans doğurdu. Məsələyə dərhal birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva müdaxilə etdi və şəhidin ailəsi yeni mənzillə təmin olundu.

Buna rəğmən, sosial şəbəkələrdə hələ də hadisədə adı hallanan İsfəndiyar Axundov haqqında tənqid dolu statuslar yazılır.

Xatırladaq ki, jurnalist Aida Eyvazlının sosial şəbəkədə paylaşdığı status əsasında hazırlanan materiallarda bildirilirdi ki, İsfəndiyar Axundovun şikayəti ilə aprel şəhidi Sənan Axundovun ailəsinə məxsus ev əlindən alınıb. Jurnalist yazırdı ki, Ali Məhkəməyə kasasıya şikayəti verən aprel şəhidi-miz polkovnik-leytenant Sənan Axundovun ailəsinə qarşı qanunsuz qərar çıxarılıb: "Qanunsuz qərarın çıxarılmasını isə "Şərurlu İsfəndiyar" sifariş verib. Belə ki, Sənan Axundov vəfat etməmişdən bir neçə il əvvəl "Kamran MMC"-nin tikdiyi binadan 50 kvadratmetr yer götürüb, sonra "Kamran MMC"-nin işçiləri haqqında fırıldaq etdiklərinə görə cinayət işi başlanılıb və binanın 11 mərtəbəsini "Şərurlu İsfəndiyar" alıb. Həmin binada əlavə 5 mərtəbə də tikib. "Şərurlu İsfəndiyar"ın

sakinlərlə şərti belə olub ki, binadakı mənzillər üçün yenidən onun istədiyi qiymət ödənilməlidir. Sənan Axundov sağ olanda öz hüququnu qoruyub və məhkəmələrin birində qanuni qərar çıxarılıb ki, binadakı 50 kvadratmetrik yerin sahibi onun özüdür".

İsfəndiyar Axundov isə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, o, hər zaman şəhid ailəsinə sayğı ilə yanaşır. Bu məsələdə isə heç bir iştirakı yoxdur:

"Bu məsələnin əslində mənə heç bir aidiyyəti yoxdur. Həmin adamları da aldadan "Kamran MMC"-nin işçiləri olublar. Hazırda qeyd edilən MMC-nin sahibi həbsdədir. Məsələni daha dəqiq formada izah etsək, proses aşağıdakı kimi olub. Belə ki, 11 il bundan öncə şikayətçilər ev alıblar. Elə həmin zaman da məhkəmə qərar çıxarıb ki, verilən sənədlərin hamısı saxtadır. Sənədi verən insanlar həbs edilib, hazırda da türmədə yatırlar. 11 ildən sonra zərərçəkən ailə müraciət edir ki, mənim saxta

İsfəndiyar Axundov: "Bu məsələdə mənim heç bir günahım olmayıb"

sənədimi hakimlər düzgün sənəd kimi bərpə etsinlər. Hələ 11 il bundan öncə rayon məhkəməsi, Apelyasiya Məhkəməsi və Ali Məhkəmə qərar qəbul ediblər ki, sənədlər saxtadır. Qanunu geriye qaytarmaq olarmı? Deyim ki, həmin zaman aprel döyüşləri olmamışdı. İndi aprel döyüşlərində şəhid olan qarşımaşın qayınatası deyir ki, kü-rəkənim aprel ayında şəhid olub. Şəhidlər bizim inanc yerimizdir, ümidimizdir. İnsanların hər zaman and içdiyi qibləmizdir şəhidlər. Ancaq eyni zamanda

bu dövlətin qanunu var. Qanunla mənim sənədlərimin hamısı qaydasındadır. Sadəcə olaraq, burada yanaşma fərqlidir. Hər-dasa məsələdə sui-istifadə, başqa məqsədlər var".

Martin 29-da bu material geniş formada Musavat.com saytında dərc edildikdən sonra məlumat yayıldı ki, ölkənin birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva şəhid zabitin ailəsinə ev verib. Yeni iki otaqlı mənzil Bakının Nərimanov rayonu ərazisində yerləşir.

Bes hazırda məsələ ilə

Sənan Axundov

bağlı son vəziyyət necədir?

"Yeni Müsavat"a danışan şəhidin xanımı Nəcibə Axundova bildirdi ki, Heydər Əliyev Fondu tərəfindən müqavilələr onlara aprelin 2-də təqdim olunacaq: "Mehriban xanıma təşəkkür edirəm ki, bizə yardım etdi. Eyni zamanda mətbuat da sağ olsun ki, bu məsələni gündəmdə saxladı. Evlə bağlı Heydər Əliyev Fondu detallı məlumatı açıqlayacaq. Ona görə də hər hansı bir fikir bildirmirəm. Düşünürəm ki, məsələ yüksək səviyyədə öz həllini tapdı. Burada nəyisə müzakirə etməyə ehtiyac yoxdur".

"Məsələ ne üçün 11 il sonra yenidən gündəmə gətirildi" sualına isə N. Axundova aşağıdakı cavabı verdi:

"Birincisi, qeyd edilən müd-dətdən sonra deyil. İkincisi də dövlət tərəfindən həll olunan bir məsələni müzakirə etməyə dəyməz. Sağ olsun dövlətimiz ki, bizə sahib çıxdı. Bir daha sübut etdi ki, bizim kimi ailələrə arxa olurlar. Buna görə də təşəkkürümü bildirirəm. Başqa fikrə də ehtiyac yoxdur. Xahiş edirəm ki, bizi istəyirsinizsə, əlavə şərhədən uzaq durun".

□ Əli RAİS, "Yeni Müsavat"

Yazıçı Alber Kamyu deyirdi ki, dörd insanları birləşdirir. Amma Azərbaycan müxalifətini eyni dərd, eyni amal və hədəflər belə birləşdirə bilmir. Zaman-zaman yaranan birliklər, bloklar “ölü doğuldular” və ya “beşikdə boğuldular”.

Bu tendensiya nə digər keçmiş sovet respublikalarında, nə də Türkiyədə var. Bizdə isə müxalif fırqələrin vahidliyi nəinki alınmır, artıq buna inam da dəfn olunub.

Əslində ilin əvvəlindən müxalifət düşərgəsində bir dinamika, “kabinetdən çıxma” halları müşahidə olunurdu: bir tərəfdə Azərbaycan Xalq Hərəkatı elan olunmuşdu, digər tərəfdə Qarabağ Komitəsinə müxalif simalar toplanmışdı, paralel olaraq Milli Şura və Müsavat mitinglərə başlamışdı. Lakin yenə möcüzə baş vermədi, AXH-də didişmələr baş qaldırdı, Qarabağ Komitəsində qopmalar, parçalanmalar dərinləşdi.

Milli Şura ilə Müsavat 6 və 7 aprel mitingləri üstündə sosial şəbəkədə qırğına çıxıblar, bir sözlə, bu cəbhənin vitrinində qarşıdurma mənzərəsi var. Niyə? Səbəb nədir? Müxalifət nə üçün bir araya gələ bilmir?

Ortada neft sərvəti yoxdur ki, bölə bilməsinlər, yaxud iqtidara gəlməyiblər ki, vəzifələr uğrunda savaşınsınlar...

Ölü doğulan birliklər... Müxalifət niyə birləşə bilmir?

Pənah Hüseyn: “Parçalanmalar mövcudluğun formasıdır”
Akif Nağı: “Bu proses o adamları tanımaq baxımdan mənə təcrübə oldu”
Tural Abbaslı: “Onları bir yerdə saxlamaq doğru və mümkün deyil”

dara gəlməyiblər ki, vəzifələr uğrunda savaşınsınlar...

Qarabağ Azadlıq Təşkilatının sədri, Qarabağ Komitəsinin həmtəsisçilərindən olmuş və sonra qurumu tərk eləmiş Akif Nağı “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, səbəblərini birmənalı söyləmək çətindir. Onun sözlərinə görə, Qarabağ Komitəsi ilə cəhd göstərdi və bu qüvvələr bir araya gətirildi: “Avqustda bir qurum meydana gəldi, amma parçalanma başladı. Mən müşahidə elədim ki, burada maraqlar səthidir, şəxsi qəbul edilməzlik nümunələri var, mübarizə ideoloji müstəvidə deyil.

Hiss olunur ki, kənar qüvvələr tərəfindən idarə olunanlar var, özləri qərar vermir, bu, şəxsi ambisiyalardır”.

A.Nağı təəssüf edir ki, belə vəziyyət yarandı: “Hətta Qarabağ məsələsində də birlik olmadı. Bu proses mənə üçün o adamları tanımaq baxımdan təcrübə oldu”.

Azərbaycan Xalq Partiyasının (AXP) sədri Pənah Hüseyn bildirdi ki, Qarabağ Ko-

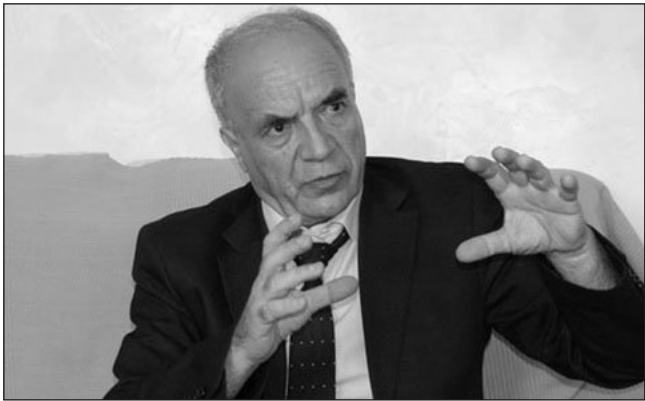
mitəsi siyasi birlik olmadığını elan edib: “Azərbaycan Xalq Hərəkatının üzvü deyiləm və oradakı prosesləri özlərindən soruşsanız yaxşı olar. Üçüncüsü, parçalanmalar, birliklərin dağılması mövcudluğun formasıdır. İqtidarda da işdən çıxarılan nazirlər olur, kadrlar dəyişir, burada faciə yoxdur”.

AĞ Partiya başkanı Tural Abbaslının sözlərinə görə, müxalifət düşərgəsində tez-tez blokların yaranması və parçalanması doğrudur: “Amma bu proseslərin qurucu tərəfi də var və müxalifət iqtidarın xarakterinə baxmayaraq, cəhdlər edir, birliklər yaradır, aktivlik göstərir”.

T.Abbaslının fikrincə, partiyalarda birliklər seçkidən-seçkiyə olan dövrü əhatə edir: “Hər partiyanın öz hədəfi var və daimi onları bir yerdə saxlamaq doğru və mümkün deyil. Blokların tez-tez dağılması əsas deyil, nəticə olmalıdır, siyasi müxalifət ayaq üstə qalmalıdır”.

□ **Emil SALAMOĞLU,** “Yeni Müsavat”

Azərbaycanı yasdən necə çıxaraq - mütəxəssis rəyi

Əhməd Qəşəmoğlu: “Mənəvi sıxıntıya yox, mənəvi inkişafa çalışmaq lazımdır”
Dilavər Əzimli: “Çox ağlayan, çox sızlayan millət qəhrəman yetişdirə bilməz”

Ölkəmizdə demək olar ki, hər ay tarixdə baş verən hansısa hadisə ilə bağlı bir “qara gün” qeyd olunur. Ermənilər tərəfindən torpaqlarımızın işğal olunma tarixləri, xalqımızın başına gətirilən soyqırım və qırğınlar anılır, həmin günlərdə daha çox millətin əzilməyindən bəhs edilir. Təbii ki, bu kimi işğal tarixlərini və xalqımızın başına gətirilən faciələri unutmaq olmaz. Lakin ekspertlər bildirirlər ki, belə günlərin yanlış formada qeyd edilməsi Azərbaycan cəmiyyətinə mənfi təsir göstərir.

Düzdür, bizim qələbə günlərimiz azdır. Ancaq tarixdə şanlı günlərimiz də var. Məsələn, 1918-ci ildəki Bakı döyüşləri, Göyçay döyüşləri və s. Ümumiyyətlə, daha çox zəfərə köklənməyimiz ekspertlər tərəfindən məqbul hesab edilir.

Mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a danışan sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu bildirdi ki, bu xüsusda təbliğat işlərini fərqli

formada qurmaq lazımdır: “Əsas məsələ budur ki, biz həmin günlərə necə yanaşıırıq. Bu günlərdə xoş ovaqla başımıza gələn bələlərin anim tədibini keçirə bilərik. Bütün bunların hamısı cəmiyyətə nə vermək istədiyimizdən asılıdır. Əsas məsələ matəm günlərinin çox olmasında deyil, bu günləri necə qeyd etməyimizdədir. Elə insan ola bilər ki, hansısa matəm gününü dərin düşüncə,

hörmətlə xatırlayar. Bu günləri ixtisar etmək doğru deyil. Çalışmaq lazımdır ki, həmin günlərdən əhali arasında vətənpərvərlik hissinin yüksəldilməsi üçün istifadə edək. Elə etmək lazımdır ki, biz bundan vasitə kimi istifadə edib, insanların mənəvi inkişafına kömək edək. Mənəvi sıxıntıya yox, mənəvi inkişafa çalışmaq lazımdır”.

Tarixçi Dilavər Əzimli “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, matəm günlərində ancaq ağlamağın, sızlamağın əleyhinədir: “Ümumiyyətlə, mən zəfər yürüşünün tərəfindəyəm. Bizim bütün matəm günlərində təbliğat aparmaq lazımdır ki, insanlar zəfər yürüşünə hazır olsunlar. Təəssüf hissi ilə qeyd edim

ki, bizdə matəm günləri televiziya kanallarına çıxıb ağlamaq, yazıq obrazı yaratmaq bərsində çıxışlar aparılır. Burada yalnız bir-iki istisna var. Ortaya real nəticə qoyulmur. Məsələn, hər il 31 mart Azərbaycanlıların Soyqırımını günü baş verən hadisələri yada salırlar. Bir gün sonra televiziyalarda oxumaq, mənasız şou verilişləri davam edir. Belə şeyləri mənədən olsa yığırdırmaq lazımdır. Ümumiyyətlə, mənəm əlimdə olsa muğama da, şouya da veto qoyaram. Bunların yerinə yalnız vətənpərvərlik mahnıları, verilişləri salaram. Milləti bu cür yetişdirmək lazımdır. İnsanlar əslində bu cür formada yetişməlidir.

Çox ağlayan, çox sızlayan millət qəhrəman yetişdirə bilməz. Döyüşçünü döyüşçü kimi yetişdirmək lazımdır. Bu, çox vacib məsələlərdən biridir. Bizim hər ayımızda bir matəm var. Ancaq bu matəmdən necə istifadə edirik? Təbliğatımız, istiqamətimiz hansı formada? Əsas məsələ budur. Biz bunun üzərində dayanarsaq, iş apararsaq tamamilə fərqli hadisələr baş verə bilər. Millətin inkişafı da ayrı cür baş verir. Nəticədə zəfər yürüşümüzü görürük. Biz ağlamağı kənara qoyub, qəhrəmanlıq tariximizdən danışmalıyıq. Yalnız bu yolla insanları irəli aparmaq mümkündür. Bəllidir ki, bu proseslər fonunda rus, erməni, daşnak birləşmələri bizim başımıza hansı oyunları açıblar. Bunların davamını 1990-cı illərdə də gördük. Qanlı 20 Yanvar hadisələrində, Xocalı soyqırımında da biz tarixi faciələrin davamını yaşadığımızı. Dünyanın iri dövlətləri isə bu yaşananlara göz yumdular”.

Tarixçi bildirdi ki, diplomatik mübarizəni də aparmaq lazımdır:

“Mən demirəm ki, diplomatik işi kənara qoyaq, xarici dövlətlərdə bu məsələ ilə bağlı təbliğat aparmayaq. Hər kəs bilir ki, bu işdə kim günahkardır, kimlər zülm çəkib. Ona görə də bir qədər çəvik hərəket etmək lazımdır. Təbliğatdan düzgün istifadə oradan başlayır ki, bunun üçün doğru adamları seçsən. Millətin, dövlətin sevin adamları önə çəkmək lazımdır. Dövlətə bu adamlara üstünlük verib, onları millət vəkili seçib, televiziyalara çıxarmaq lazımdır. Əgər belə olarsa, ağlayanlar da olmaz”.

□ **Əli RAİS,** “Yeni Müsavat”

şahidə etdim ki, Moskvada olanlar fərqli formada bir-birinə qarşı çıxırlar. Qəribə ölkələrdə olanlar ayrı istiqamətdə bir-birlərini didirlər. Məsələ burasındadır ki, ortada heç bir vahid xətt yoxdur. Vahid xətt olmadan da hər hansı bir işi aparmaq mümkün deyil. İlk növbədə sistemli işin əsasını qoymaq lazımdır. Hansısa meyarlarla diaspor rəhbərləri olan adamlar fərqli ölkələrdə necə qırılmağımızdan danışsın, ağlayırlar. Bəli, bizi qırıdılar. Ancaq biz həm də döyüşdük axı. Bəs bundan niyə danışılır? Necə oldu ki, Bakı kəndlərinə girə bilmədilər? Çünki orada qəhrəman Bakı qoçuları dayanmışdılar. Eləcə də Muğan məsələsindən danışmaq lazımdır. Hələ də bu, öyrənilməyib. 1919-cu ildə Cəlilabadda harada silahsız kəndlər varda, ora girib, yandırdılar. Silahlı kəndlər özlərini qorudular. Bundan əlavə, araşdırmam nəticəsində öyrənmişəm ki, Cümhuriyyət dönməsində göndərilən pristavlar, ceza reislərinin hamısı şəcərəli insanlar olub. Şəcərəli insan heç zaman dövlətə xəyanət etməz. Cümhuriyyətimizi yaradanların hamısının şəcərəsi bəy nəslidir. Elələri də vardı ki, babasının qapısından neft çıxmışdı, yalançı bəyzadə olmuşdu. Onların da davranışlarına baxmaq lazımdır. İndinin özündə də bu kimi məsələlərə diqqət edilməlidir. Sovet dönməsində bu nəsil sıradan çıxarıldı. Ancaq yenə də qalanları var. Həmin insanlar ilə işləmək lazımdır. Dövlətə bu adamlara üstünlük verib, onları millət vəkili seçib, televiziyalara çıxarmaq lazımdır. Əgər belə olarsa, ağlayanlar da olmaz”.

□ **Əli RAİS,** “Yeni Müsavat”

Son bir ayda Azərbaycan diasporu ilə də maraqlandım. Mü-

Azərbaycan prezidentinin iqtisadi islahatlarla bağlı addığı addımlar geniş ictimaiyyət tərəfindən müdafiə olunur. Anonlardan belə görünür ki, prosesin ardınca hüquqi və siyasi islahatlarla bağlı da çox mühüm addımlar atılacaq. BAXCP sədri, deputat Qüdrət Həsənzadə bu mövzuda "Yeni Müsavat"a müsahibəsində deyib ki, xalqın islahatları dəstəkləməsi bəllidir, eyni zamanda o da müşahidə olunur ki, islahatların önünü kəsməyə çalışan xarici və daxili qüvvələr var:

və dəstəkləyirəm. Bu islahatlar Azərbaycanı daha da gücləndirəcək. Azərbaycan qısa zaman kəsiyində özünün çox uğurlu hədəflərinə çatacaq. Bununla bərabər, əlbəttə ki, Azərbaycanın güclənməsi, islahatların daha da dərinləş-

islahatların əleyhinə gedəcək insanların ciddi söz sahibinə inanmır. Ola bilsin ki, onların içərisində həqiqətən də köhnə təfəkkürlü, islahatların gedişinin mahiyyətini başa düşməyən və səlahiyyətlərini başqa bir formada

Şərqdə seçki ehtirası

Xalid KAZIMLI

Ötən həftənin son günləri üç ölkədə seçki keçirildi - Slovakiyada, Ukraynada və Türkiyədə.

Onlardan ikisi prezident, biri isə bələdiyyə seçkiləriydi. Amma Türkiyədə keçirilən seçkilərə maraqlı ölkə, region, dünya miqyasında daha böyük idi, nəinki o biri seçkilərə.

Ukrayna və Slovakiyada keçirilən prezident seçkilərinin qalibi müxalifətçilər oldu. Ukraynada ikinci tura keçən müxalifətçi Zelenski hazırda fəaliyyətdə olan prezidentdən 11 faiz artıq səs alıb - bu, məhz qələbədir.

Türkiyədə isə iri şəhərlərin bələdiyyə sədrləri vəzifəsinə müxalifətçilər seçilib. Əslində təkəcə İstanbul şəhərinin meri vəzifəsi dünyanın 130-dan artıq ölkəsinin prezidenti postundan daha məsəblə vəzifədir.

Həmişə olduğu kimi, Azərbaycan vətəndaşları bu seçkilərə böyük maraqla, azarkeşliklə tamaşa etdi.

Uzun illərdir ki, biz seçkilərdəki yarışma şövqümüzü, qələbə qazanmaq zövqümüzü başqa ölkələrdə keçirilən analoji siyasi proseslərin hesabına təmin edirik. Amma bu, başqa, həm də uzun söhbətin mövzusu.

İndilikdə ondan danışaq ki, seçki mədəniyyəti tam formalaşmış ölkələrdə keçirilən seçkilərlə hələ mükəmməl seçib-seçilmək mexanizmi, normal seçki atmosferi təşkil edə bilməyən ölkələrdə keçirilən analoji siyasi aktlar arasında xeyli fərqlər var.

Baxın, hər üç ölkədə seçkilər demokratik qaydada, azad şəkildə, şəffafqla keçirildi. Amma bununla yanaşı, Ukrayna və Türkiyədən əyinti-pozuntu xəbərləri gəldi.

Bəlkə də bu neqativ hallar seçkilərin nəticələrinə təsir edəcək qədər əhəmiyyətli deyil, ancaq bu, bir çəllək içməli suya düşən neft damcısı kimidir.

Türkiyədə adicə bələdiyyə seçkilərində səsvərmə məntəqəsində 4 nəfərin ölümü ilə nəticələnən hadisələrin baş verməsi göstərir ki, hələ də bir çox adam seçib-seçilmək məsələsinə ölüm-qalım məsələsi kimi baxırlar.

Hansısa vəzifəyə seçilmək maddi sərvətlərin bölgüsünə yaxın olmaq, varidat toplamaq fürsəti kimi başa düşülür. Bir seçkilə post ona görə nifaq almasına döndür ki, bir başqası da həmin vəzifəni əldə edərək, sərvətə, varidata sahib olmaq istəyir. Beləcə, sırf maddiyyət qovğası baş qaldırır.

Əgər bir sıra Avropa ölkələrində olduğu kimi vəzifəyə seçilərkən əsas məqsəd xalqın rifahını, rahatlığını təmin etmək olsaydı, adamlar bu qədər canfəşanlıqla, qızgınlıqla dövlət vəzifəsinə tutmağa can atmazdılar.

Bəzi Avropa ölkələrində, məsələn, Finlandiyada bələdiyyə sədri kimi vəzifələrdə çalışmaq ağır iş sayıldığından çoxları özünü o yükün altına vermək istəmir, nəticədə entuziastlar, enerjisi aşmış-daşmış namizədlər əllərini daşın altına qoyur, elə bir gərginlik yaşamadan vəzifələrə seçilir. Bu ölkədə qadınların vəzifələrə seçilməsinin əsas səbəbi də budur: kişilər onlara ciddi rəqabət yaratmırlar, seçilmək üçün canfəşanlıq etmirlər.

Avropanın başqa ölkələrindən də seçkilərlə bağlı tez-tez şaşırdıcı xəbərlər gəlir. Məsələn, məlum olur ki, öz ölkəsində adi məhəllə muxtarı, bələdiyyə üzvü seçilə bilməyən şəxslər İsveçdə, Norveçdə, Almaniyada deputat, mer kimi vəzifələrə seçiliblər. Hazırda London kimi böyük bir meqapolisin meri əslən Pakistandan olan Sadiq Xandır. O, ona görə o vəzifəyə seçilib ki, ingilislər kütləvi şəkildə ona qarşı çıxıb, "bir pakistanlı kimdir ki, gəlib Londonun sahibi olsun" deyərək təbliğat aparmayıblar. Hamı başa düşür ki, Sadiq Xan bacarıqlı və təmiz adamdır, mer seçilsə, Londonu tala-mayacaq, satıb-sovmayacaq, həmyerlilərinə peşqəş etməyəcək, bir müddət çalışacaq, sonra yerinə başqa biri gələcək.

Şərq ölkələrində isə düşüncə fərqlidir. Yüksək vəzifəyə seçilən şəxs qəsəbənin, şəhərin, ölkənin mütləq hökmdarı olur və artıq nə istəsə, edə bilər, kimi istəsə, başa çıxarar, bacardığı qədər sərvət toplayar və s. Belə namizədin qohum-əqrəbası və partiya yoldaşları da onun seçilməsində ifrat şəkildə maraqlı olur, həddindən artıq canfəşanlıq edirlər, çünki bilirirlər ki, onların adaminin böyük büdcəli posta seçilməsi onlara qapı açacaq: yaxşı vəzifələrə təyin olunacaqlar, təhlükəsizlik haləsi əldə edəcəklər, tender qalibi olacaqlar və sair və ilaxır.

Bu cür düşüncələr Şərq ölkələrində seçkiləri gərgin, ehtiraslı edir, ara yerdə qan tökülür, ölənlər, yaralananlar olur.

Biz də Şərq ölkəliyik, həm də hələ düz-əməlli bələdiyyə seçkiləri keçirə bilməyən Şərq ölkəsi...

"İslahatlara mane olmağa çalışan qüvvələr var" iddiasına reaksiya

Fəzail Ağamalı: "Onların gücü və imkanı Azərbaycan prezidentinin iradəsi qarşısında heç nədir"

"Azərbaycan prezidenti bəyan etdi ki, ölkədə iqtisadi, sosial və məhkəmə islahatları, o cümlədən siyasi islahatlar aparılacaq. Bir neçə gün əvvəl

birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva da səfirlərin həyat yoldaşları ilə görüşdə söylədi ki, Azərbaycanda sosial- iqtisadi islahatlar aparılır və bu islahatlar genişləndiriləcək. Bu da onu göstərir ki, artıq ölkənin siyasi rəhbərliyində islahatlarla bağlı tam fikir formalaşmış, qəbul olunmuş

qərarlar var. Mən hər zaman islahatları dəstəkləmişəm və bəyan etmişdim ki, Azərbaycan müxalifəti də bu islahatlara ciddi dəstək verməlidir. Müxalifətin əsas vəzifəsi hazırkı mərhələdə bu iqtidari dəyişmək yox, cəmiyyətin yenilənməsi, dövlət idarəetməsinin modernləşdirilməsi olmalıdır. Biz modern dövlət, cəmiyyət qurmalyıq. Azərbaycanı indiyə qədər görü-

lən işlər artıq o bazanı yarıdıb. İndi biz cəmiyyətimizi inkişafın yeni mərhələsinə keçirməliyik. Bu istiqamətdə də addımlar atılmalıdır. Ölkənin gələcəyini yalnız hakimiyyət dəyişikliyinə görə görməyək də var. Bu qüvvələr əsasən ayrı-ayrı xarici dairələr tərəfindən yönləndirilir, idarə olunur. Onların əsas məqsədi bu islahatlara mane olmaqdır. Öz açıqlamaları ilə iqtidarı qıçıldırmağa çalışırlar ki, "siz qorxdunuz, geri çəkildiniz, bu islahatlara gedilməsi bizim mübarizəmizin nəticəsidir". Həmçinin islahatlara dəstək verən şəxsləri aşağılayırlar. Bu islahatlara daxildən də müqavimət göstərən qüvvələr

var. Bu qüvvələr daha mühafizəkar, hər şeyin əvvəlki kimi qorunub-saxlanmasını istəyənlərdir".

Onu da qeyd edək ki, islahatlara mane olmağa çalışan qüvvələrin olduğu barədə son vaxtlar digər tanınmış siyasətçilər tərəfindən də açıqlamalar verilməkdədir.

Bəs islahatların qarşısını almaq istəyən xaricdəki və daxildəki qüvvələr konkret olaraq kimlər ola bilər?

İqtidaryönlü Ana Vətən Partiyasının sədri, deputat Fəzail Ağamalı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, bu cür fikirlərin müəlliflərinin gedən proseslərə öz yanaşması var. Bu da təbiidir. Demokratik cəmiyyətdir, ölkədə gedən iqtisadi, siyasi və sosial proseslərə müxtəlif bucaqdan, müxtəlif yöndən yanaşmalar ola bilər. Buna da normal və təbii baxmaq lazımdır:

"Ölkə prezidenti cənab İlham Əliyevin bütün sahələri əhatə edən islahatları getdikcə dərinləşir. Bu islahatlar Azərbaycanın daha yüksək inkişaf mərhələsinə çıxarmaq imkanlarını gücləndirir. Başlanmış olan islahatlar dayanmayacaq, ardıcıl və sistemli xarakter daşıyacaq. Həm ölkə prezidenti, həm də birinci vitse-prezident xanım Mehriban Əliyevanın açıqlamalarından da görünən budur ki, bütün sahələri əhatə edən islahatlar daha da dərinləşəcək. Əlbəttə, bütün bunların hamısı cəmiyyətimizin mütləq əksəriyyəti tərəfindən çox yüksək dəyərləndirilir, dəstəklənir. Mən də aparılan islahatları çox yüksək dəyərləndirirəm

məsi bir sıra dairələri narahat edir. O dairələrin içərisində xüsusi olaraq xarici qüvvələr, onların buradakı uzantıları öndə dayanır. Həmin qüvvələr Azərbaycanda bu islahatlara mane olmaq üçün bütün resurslarını işə salaraq aparılmış olan, kifayət qədər əhəmiyyətli xarakter daşıyan islahatların mahiyyətinə kölgə salmağa çalışırlar. Ən müxtəlif böhtan, qərəz və əsas olmayan fikirlərlə islahatların dəyərini azaltmağa cəhdlər göstərilir, ölkə prezidentinin addığı addımlara etimadsızlıq əhval-ruhiyyəsi yaratmağa çalışırlar. Eyni zamanda antimillil qüvvələr də var ki, onlar anti-Azərbaycan qüvvələrin içərisində yer alırlar və islahatlara kölgə salmaq, islahatlara mane olmaq prosesində iştirak edirlər".

Deputat vurğuladı ki, hakimiyyət komandasının içərisində İlham Əliyevin apardığı

qoruyub saxlamağa çalışan elə insanlar ola bilər: "Bu istisna edilmir. Lakin onların gücü və imkanı Azərbaycan prezidentinin iradəsi qarşısında heç nədir. Prezidentin apardığı islahatlar Azərbaycan xalqı tərəfindən dəstəklənir. Eyni zamanda islahatlar sağlam müxalifət qüvvələri tərəfindən də müdafiə olunur. Bu, artıq cəmiyyətin tam sağlamlaşmasına xidmət edən islahatlardır. Ona görə də bu islahatlara qarşı çıxmağın perspektivi yoxdur. Bu islahatların qarşısında nə xaricdə bütün gücünü işə salan anti-Azərbaycan qüvvələr, nə daxildəki antimillil qüvvələr, nə də köhnə təfəkkürlə yaşayan insanlar mane ola bilməyəcək. Bu islahatlar Azərbaycanı gücləndirəcək. Xalq tərəfindən müdafiə olunan islahatlara mane olmaq asan məsələ deyil".

□ **Etibar SEYİDAĞA,** "Yeni Müsavat"

Ukrayna və Türkiyənin gündəmi

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Onlar özlerini toxucu kimi qələmə verdilər, dedilər ki, misilsiz, heç kəsin ömründə görmədiyini parça toxuya bilirler, parçanın qeyri-adi gözəlliyindən, bəzək və rəngindən başqa, qərribə bir xüsusiyyəti də var: bacarmadığı işdə işləyən, başıboş, küt adamların gözüne görünür".

(Andersen)

Deyəsən, o lüt qızların rəqsi videosuna görə polisə çağırılmayan bir mən qaldım, bir də oxucularım. Hərçənd hörmətli oxucuların hamısı sarıdan o qədər əmin deyiləm. İki gündür bütün informasiya məkanımızı zəbt etmişlər. Hara baxsan, kiminsə o videoları görə polisə aparıldığını görürdük. Öz də işin tragikomik tərəfi odur ki, həm rəqs edənləri, həm rəqsə canlı baxanları, həm də videoya çəkib yayını tutmuşdular. Az qala unutmşudum: videoda nömrəsi düşən maşın da cərimə meydançasına salınmışdı. Birçə o qalırdı videoya internetdə baxanları tutsunlar. Lazımdır. Sən düzgün tərbiyə yiyəsən, milli dəyərlərimizə, mentalitetimizə uyğun yaşayırsansa, nə üçün xalq qızının lüt videosuna baxırsan? Ayıb deyilmi?! Üstəlik, bizim Qarabağ boyda dərdimiz var!

Sözləşə, Ana, Uşaq, Qadın problemləri Dövlət Komitəsindən (qısa yazsaq, Arvad-Uşaq İdarəsi) məsələyə verilən açıqlama elə bu milli dəyərlərimiz istiqamətində idi. Sitat: "Azərbaycan qadınının çıpaq vəziyyətə rəqs etdirilməsi və bunun video-çəkiliş vasitəsilə ictimailəşdirilməsi yolverilməzdir. Çünki bu, Azərbaycan adına xələf gətirən məqamlardan biridir. Bunu da nəzərə almaq lazımdır ki, xaricdən təsiredici halların axını mövcuddur. Ona görə də həmin xanımlarla psixoloji və maarifləndirici görüşlər aparılmalıdır". Sitatın sonu. Bunu deyən adam orada hansısa şöbənin müdiri vəzifəsində çalışır.

Qardaşım, kimsə lüt rəqs edirsə, bundan Azərbaycanın adına nə cür xələf gələ bilər? Seçkilər orqanın nümayəndəsi deyil, dövlət vəzifəsi daşımır, bundan bizə nə? Birdəfəlik hamı anlamalıdır xalqın seçmədiyini insanlar onu təmsil etmirlər, onların hərəkətləri də ümumi xalqa şamil edilə bilməz. Dövlət orqanında, komitədə çalışan şəxslər bu cür "qaçaş təfəkküründən", məhəllə düşüncəsindən, "xalqın anası-bacısı var" müstəvisindən uzaq olmalıdır. Üstəlik, xalq amorf, çox yaygın bir anlayış, qurumdur, onun anası-bacısı yoxdur. "Azərbaycan qadını" deyə hüquqi bir anlayış da əslində yoxdur, boş pafosdur, uydurmadır.

Bir də mənə maraqlıdır, görəsən, dövlət idarəsi, konkret indiki misaldə Arvad-Uşaq Komitəsi həmin çıpaq rəqs edənləri çağırıb hansı maarifçilik işləri aparacaqdır? Deyəcəklər paltarlı oynayıncı? Hər villaya getməyin, hər maşına atlanmayın?

Qaldı milli dəyərlər məsələsi... Açıq, kriminal xəbərləri davamlı izləyən bir jurnalist olaraq bu kontekstdə Azərbaycanın guya dünyadan hansısa müsbət istiqamətdə fərqləndiyini düşünürəm. Ailə-məişət problemləri, qurşaqdan aşağı əxlaq naqisliklər Azərbaycanda var, olub, yəqin olacaq da. "Ata oğlunu öldürüb, gəlini ilə 14 il yaşadı" - bu başlıq bizim mətbuatda tezə getmişdi. Şimal rayonumuzun birində olmuşdur. Seksual müstəvidə tükürpədən cinayətlər, pedofiliya, zorlama və sairə sahəsində də dünyadan geri qalmırıq, düzgün statistika aparılsa hələ bəlkə "ön yerlərdə" olarıq. Sadəcə, bizdə bu tip cinayətlər adətən ört-basdır edilir. O cümlədən seksual motivli cinayətlərin qurbanları daha çox suçlanır, "günah öləndədir", "yaxşı qızın orada nə işi var" və sairə sözlərlə. (Maşallah, bu temada uca millətimizin folklor yaradıcılığı da yetərincə zəngindir. Mürdar məzmunlu kalan məsələ və ata sözlərimiz vardır, burada yazsam, məni də tutarlar, kimə lazımdırsa hörmətli dostumuz, şir Rasim Qaracaya mürciət eləsin, onda bu tip məsələlərimizin kitabı var. "Türkün məsəli" adlı o kitab xalqımızın dəyərlərini, necə dəyərlər, nə yeyib-içdiyini qanmaq üçün mükəmməl mənədir).

Doğrusu, mən o "lüt qızların rəqsi" videosunu izləməmişəm, orada kriminal motivli hansı hadisənin baş verdiyini dəqiq deyə bilmərəm. Ancaq mətbuata çıxan xəbərlərdən belə təxmin edədim ki, əslində ortada hər hansı kriminal yoxdur. Birincisi, hadisə ictimai yerdə olmayıb, ikincisi, şikayətçi yoxdur. Yalnız ortada "ictimaiyyətin qəzəbi" kimi gülünc arqument var. Sən demə, ictimaiyyət internetdə bu videoları izləyib, yayıb, sonra da hökumətə şikayət edib ki, tədbir gör, biz özümüzü apara bilmirik. Bu, hara aparır? O yere ki, hökumət bizim evimizin içində nəzərət eləsin. İnternetdə nəyi yaydığımızı, nəyə baxmalı olduğumuzu da dövlət baba təyin eləsin. Axı o bizdən ağıldır, mərifətlidir, əxlaqlıdır! Hərçənd yuxarıda adını çəkdiyim dövlət komitəsi nədənsə o oğlunu öldürüb, gəlini ilə 14 il yaşayan ataya görə heç narahət olmamışdı. Lüt rəqs varsa - başqa məsələ!

Sonda qəzəblənmiş cəmiyyət üçün bir saqqallı lətifə. Adam gəlir polisə, deyir, binamızın qarşısındakı qadın hamamının bağlanmasını istəyirəm, orada çimənlərə baxanda yığılıb qolumu sındırdığım üçün. Ekspertiza təyin edilir, müstəntiq evə gedir, adama deyir ki, hani, axı buradan heç yerdən qadın hamamı görünmür. Adam deyir: "Sən hələ o balkondakı şkafin üstünə çıxıb boynunu yarım metr qabağa uzat, ayağını da paltar ipinin dirəyinə söykə, bir əlinlə isə binanın önündəki küknən budağından tut, bax, necə görünür!"

P.S. Hörmətli redaktor, başlıq yanlış deyil.

Ermənistanın müdafiə naziri David Tonoyanın müharibə olacağı təqdirdə Azərbaycanı yeni ərazilərin işğalı ilə hədələməsi barədə məlumat vermişik. Tonoyan bundan ötrü erməni işğalçı ordusunda "hücum bölmələrinin sayını artıracağını" və ümumiyyətlə, bundan sonra "səngər taktikası deyil, hücum taktikasına üstünlük verəcəklərini" bəyan edib.

Erməni güc nazirinin bu təxribatçı açıqlamaları Azərbaycan və Ermənistan rəhbərlərinin Vyana görüşü günü verməsi xüsusi diqqət çəkib. Azərbaycanla sülhdən dəm vuran baş nazir Nikol Paşinyan öz nazirinin avantürüst bəyanatına hələ ki münasibət bildirməyib. Susmaq isə razılıq əlaməti hesab edilir.

Xatırladaq ki, az öncə David Tonoyan işğal altındakı Füzuli rayonunda olarkən Azərbaycana bir qarış torpağın belə qaytarılmayacağını bəyan eləmiş, üstəlik, Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin başçısı ilə Arazboyu ərazilərdə süni məskunlaşma məsələsinə müzakirə eləmişdi...

Gözənləndiyi kimi, işğalçı ölkədəki radikal çevrələr və KİV Tonoyanın bəyanatını alqışlayıblar.

"Düşmən (Azərbaycan nəzərdə tutulur - red.) hərbi əməliyyatlara olan ümidlərinin mənasız olduğunu başa düşməlidir. O anlamalıdır ki, istənilən belə cəhd ona yeni ərazi itkisi hesabına başa gələcək. O, öz üzərində Demokl qılıncını hiss etməlidir. Bu qılıncı da onun üzərində ABŞ, Rusiya, Avropa Birliyi asmalıdır".

"Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu, armenianreport.com-da getmiş dünənki məqaləyəndir.

"Ermənistanın və "arsax"-ın (dırnaqlar bizimdir - red.) mövcudluğunu və gələcəyini təhlükə altına qoymaq olmaz. Ancaq bundan ötrü biz dəyişməliyik. Biz Cənubi Qafqazın İsraili olmalıyıq. Bütün mənalarda. İlk növbədə də ordumuzun qüdrəti anlamında. O halda Azərbaycanda yalnız bir şeyi arzulayacağıq: necə etməli ki, bu ölkənin ərazisi Bakının ölçüləri qədər kiçilməsin", - deyə Tonoyanın boşboğazlığından eyforiyaya düşən məqalə müəllifi qeyd edib.

Halbuki bu eyforiyanı da, erməni işğalçı ordusunun məğlubedilməzlik mifini də Azərbaycan əsgəri düz 3 il qabaq - "4 günlük" aprel müharibəsi zamanı darmadağın edib.

Bu, öz yerində. Ermənistan əlbəttə ki, İsrail ola bilməz və heç vaxt olmayacaq. Bu, xam xəyallardır. Ümumiyyətlə, Ermənistanın İsrailə bu cür müqayisəsi absurddur və düşmən ölkənin Azərbaycan torpaqlarının işğalına haqq qazandırmaq

İrəvanın Bakıya qarşı xam xəyalı:

"Regionun İsraili olmaq..."

Rusiya üçün "qulpsuz çamadan"a çevrilən Ermənistanın yeni təlaş; erməni müdafiə nazirinin Azərbaycana qarşı hədələyici bəyanatı ciddi qarşılanmır, çünki...; işğalçı qorxutmaqdan çox qorxur...

üçün beynəlxalq rəyi öz xeyrinə çaşdırmağa yönəlik növbəti hiyləsidir. Hər necə olmasa, İsrail sifət hesabına güclü iqtisadiyyat, demokratik siyasi sistem qurmuş, dünyaya qabaqcıl hərbi texnologiyaya idxalına nail olmuş dövlətdir. Doğrudur, ABŞ kimi qüdrətli müttəfiq yersiz olar.

Dəfələrlə yazdığımız kimi, Rusiyanın vassalı olan, ondan iqtisadi-maliyyə, silah asılılığında inləyən və blokada rejimində çapalayan bir ölkənin demokratik inkişaf perspektivi, köklü iqtisadi və siyasi islahatlar aparıb güclü dövlətə çevrilmək şansı sıfır bərabərdir. Necə ki, Nikol Paşinyan inqilabdan sonrakı 1 ildə bu yöndə heç bir ciddi uğura nail ola bilməyib. Paşinyandan güclü vətənpərvər isə Ermənistanda yoxdur.

Yeni Nikol Paşinyan erməni toplumunun, nəhayət, acı gerçəyi anlaması, Qarabağ müharibəsində "Pirr qələbəsi" (məğlubiyyətə bərabər qələbə) əldə etdiyini dərk etməsi üçün ən sonuncu rəhbəridir. Bunu artıq Ermənistanda anlayənlər var.

"Tonoyanın bəyanatı çox mühümdür, ancaq Ermənistan nə dərəcədə dövlət olaraq müdafiə nazirinin təklif elədiyi yeni formulu reallaşdırmaq iqtidarındadır? Belə bir formulu həyata keçirmək üçün güclü iqtisadiyyata, çevik idarəetmə sistemine malik dövlətin varlığı şərtidir".

"Yeni Müsavat"-ın məlumatına görə, bu sözlər Qarnik Gevorkyanın 1in.am erməni portalında getmiş dünənki mə-

qaləsindəndir. Yeni erməni şərhçi faktiki surətdə Tonoyanın "hücum taktikası"ni xam xəyal adlandırır. Onun sonrakı fikirləri də bunu təsdiqləyir: "Ermənistan belə iddialı formulu həyata keçirmək üçün hələ ki zəruri keyfiyyətlərə malik deyil. Məxməri var, ancaq İsrailin Amerikanın vassalı olduğunu söyləmək yersiz olar.

Dəfələrlə yazdığımız kimi, Rusiyanın vassalı olan, ondan iqtisadi-maliyyə, silah asılılığında inləyən və blokada rejimində çapalayan bir ölkənin demokratik inkişaf perspektivi, köklü iqtisadi və siyasi islahatlar aparıb güclü dövlətə çevrilmək şansı sıfır bərabərdir. Necə ki, Nikol Paşinyan inqilabdan sonrakı 1 ildə bu yöndə heç bir ciddi uğura nail ola bilməyib. Paşinyandan güclü vətənpərvər isə Ermənistanda yoxdur.

Yeni Nikol Paşinyan erməni toplumunun, nəhayət, acı gerçəyi anlaması, Qarabağ müharibəsində "Pirr qələbəsi" (məğlubiyyətə bərabər qələbə) əldə etdiyini dərk etməsi üçün ən sonuncu rəhbəridir. Bunu artıq Ermənistanda anlayənlər var.

Müharibəni əlbəttə ki, tək-cə ordular aparmır, dövlətlər, xalqlar aparır - özünün həm də iqtisadi, insani, təbii resursları ilə birgə. Bu resursların müqayisəsi özlüyündə hər şeyi deyir. Əksər yerli və əcnəbi hərbi analitiklər əmindirlər ki, Azərbaycanla uzunmüddətli, məsələn, 4 aylıq, 1 illik müharibə aparmaq, duruş getirmək üçün Ermənistanın yetərli hərbi, iqtisadi və insani imkanları yoxdur. Ermənistan yalnız kiçik müddətli müharibədən çıxmaq imkanındadır. Ordusuna düz-əməlli çağırışçı tapa bilməyən, əsgərini düz-əməlli qi-

da və paltarla təmin edə bilməyən bir ölkənin qısa zamanda "regionun İsraili"ne çevrilməsi isə fantastika janrından olan ehtimaldır.

Ermənistan yalnız kiminsə əlində "regionun masa"sı, köləsi ola bilər və elə də qalır. Onun yeganə ümidi öz sahibinə - Rusiyadır. Rusiya da nə vaxtədək "qulpsuz çamadan"ı əlavə yük kimi yanında daşıyacaq ki? Bir gün mütləq bezəcək, yorulacaq...

Bir neçə gün öncə "Global Firepower" təşkilatı dünya ölkələrinin ordularının gücü ilə bağlı 2019-cu il üçün hazırladığı yeni hesabat açıqlayıb. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri Cənubi Qafqazın ən güclü ordusu kimi göstərilib. Siyahıda ordumuz gücünə görə 52-ci yeri tutub. Cənubi Qafqazın digər ölkəsi Gürcüstan 85-ci sırada qərarlaşıb, Ermənistan 96-cı yerdədir. Rəqəmlər özlüyündə çox şey deyir.

Azərbaycan beləcə, işğalçı üzərində hərbi üstünlüyünü durmadan artırır - həm xaricdən, o cümlədən İsraildən modern silahlar almaq hesabına, həm də özünün yerli sənaye kompleksini gücləndirmək sayəsində - hansı imkanlar ki, düşmən ölkədə yoxdur, gözlənilmir. Bu xüsusda o da diqqət çəkir ki, Ermənistanın "demokrat" rəhbərliyi də hərbi təchizata bağlı rusun əlinə və cibinə baxmaq zorunda qalıb.

Bir sözlə, Tonoyanın yekə-xana bəyanatına düşmən ölkənin çarəsizlikdən doğan hədəsi kimi, qorxutmaqdan daha çox qorxması kimi qəbul etmək lazım gəlir...

□ Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"

Türkiyədə 31 martda keçirilən bələdiyyə seçkilərində 99,01% bülleten hesablandıqdan sonra nəticələr məlum olub. Bu nəticələrə əsasən, AKP 44,42%, CHP 30,07%, İyi Parti 7,46%, MHP 7,25%, HDP 4,22%, Səadət 2,68%, DSP 0,99% və müstəqil namizədlər 0,93% səs toplayıblar. Seçici siyahısında 57 milyon, 93 min 410 nəfərin adı olsa da, seçici aktivliyi 84,54%-ə çatıb.

Bu nəticələr o anlama gəlir ki, AKP və MHP-nin birlikdə yaratdığı "Cümhur İttifaqı" seçkilərin qalibidir. Amma bu qələbəyə rəğmən seçkilər hazırkı Türkiyə iqtidarı üçün daha çox "Pirr qələbəsi" kimi qələmə verilir. Bu da səbəbsiz deyil. Çünki İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Adana kimi böyük şəhərdə CHP qalib gəlib. Ekspertlər bu seçkilərin nəticələrini Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan iqtidarı üçün SOS signalı kimi qələmə verirlər. Nəticələrin gələcəkdəki seçkilərə mütləq təsir edəcəyi istisna edilmir. Amma bununla belə, Türkiyədə qarşıdakı 4 ildə heç bir seçkinin olmayacağını nəzərə alsaq, Ərdoğan hökuməti üçün nələrisə dəyişmək hələ gec deyil.

Böyük Quruluş Partiyasının sədri, deputat Fazil Mustafanın modern.az-a açıqlamasında bildirib ki, əsas narahatlığı İğdırla bağlı idi: "Türkiyədəki bələdiyyə seçkilərini izləyərkən narahatlığım İğdırla bağlı idi. Qalan məsələlərə əhəmiyyət vermirdim. Çünki seçkilər Türkiyə xalqının seçimidir. Qərar veribse, deməli, öz xeyrinə olanı verib. Bələdiyyə seçkiləri Türkiyə üçün çox önəmlidir. Daxili siyasətdə çox ciddi dəyişikliklər deməkdir. İndiki iqtidar partiyası uzun illərdən sonra ilk dəfə böyük şəhərlərdə, məsələn, İzmirdə məğlub olması gözələnən idi. Ankarada, İstanbulda məğlub olması isə yeni bir situasiya yaradır. Ancaq bu, Türkiyə dövlətinin ümumi kursunun dəyişməsinə əsas vermir. Çünki Türkiyədə əsas fiqur prezidentdir. Təbii ki, bunun Türkiyədəki iqtidar siyasətinə təsiri olacaq. Əsas İğdırdakı hadisə bizim üçün xoşagəlməz deyil. Çünki İğdır Türkiyə ilə qapımızdır. Onun HDP-nin əlinə keçməsi yaxşı hal deyil. Ancaq bu günə kimi də belə idi. Yəqin ki, bundan sonra da bir problem olmaz. Türkiyənin dövlət quruluşları, daxili qoşunları güclüdür. Ona görə də İğdırdakı hər hansı terror təbliğatının genişlənməsinə imkan verməyəcək. Ümid edirəm ki, seçki bütövlükdə Türkiyə cəmiyyətinin realitələrini üzə çıxartdı. Müəyyən dərəcədə xalq daxili siyasətdə dəyişiklik istədi və bunu etdi. Baxmayaraq ki, iqtidar partiyası öndədir, gözənlidiyindən daha az səs aldı və xüsusilə böyük şəhər bələdiyyələrində itkilərə məruz qaldı. Ümid edirəm ki, bələdiyyə seçkiləri Türkiyə xalqı üçün xeyirli olacaq".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu Türkiyədəki seçkilərdə olan sürprizlərdən söz açdı: "Türkiyədə 31 martda keçirilən bələdiyyə seçkilərinin ən böyük sürprizi hakim Ədalət və İnkı

Türkiyə seçkiləri: qalib iqtidar, yoxsa müxalifətdir?

Fazil Mustafa: "Seçkilər Türkiyə xalqının seçimidir"
Elxan Şahinoğlu: "HDP-nin az səs toplaması AKP-nin uğuru sayıla bilər"
Toğrul İsmayıl: "Türkiyə bu seçki sınağından da uğurla çıxdı"

şaf Partiyasının İstanbulda cüzi fərqlə olsa belə məğlubiyyətlə üzlaşmasıdır. Rəcəb Tayyib Ərdoğan İstanbul uğrunda var gücü ilə yarışdı. Bu, səbəbsiz deyil. İstanbul hər mənada Türkiyənin yansı deməkdir. Buna görə də Ərdoğan gün ərzində İstanbulda o mitinqdən var mitingə tələsir, namizədi Binəli Yıldırımın qələbəsinə çalışdı. Olmadı. Üstəgəl, Ankara da əldən getdi. Bu, gələcəkdə Ərdəğana müəyyən problemlər yaradacaq. Çünki Ərdoğanın İstanbulla bağlı böyük layihələri var idi. Bu layihələri İstanbulun CHP bələdiyyə başçısı ilə reallaşdırmaq çətin olacaq. Buna baxmayaraq, AKP ilə MHP ittifaqı say etibarilə bələdiyyələrin çoxunda qələbə qazandı. Kürdlərin yaşadıkları bölgələrdə PKK-nın siyasi qanadı sayılan HDP-nin az səs toplaması AKP-nin uğuru sayıla bilər. Məsələn, Hakkari 1990-cı illərdən bu yana PKK uzantılarının qalası sayılırdı. Hakkariyə AKP-nin namizədi HDP namizədi üzərində böyük fərqlə qələbə çaldı. Bunun səbəbi odur ki, kürdlərin yaşadıkları bölgələrə qəyyum bələdiyyə başçıları təyin olunmuşdular. Onlar

yerli insanların dəstəyini qazanmaq üçün çox iş gördülər və bununla kürdlərin inamını qazandı. O da sübut olundu ki, bələdiyyələr yaxşı işlədikləri halda kürdlər yaxşı bələdiyyə başçısını PKK uzantılarında üstün tuturlar. Bələdiyyə seçkisi MHP-nin həm AKP ilə birgə, həm də ayrılıqda uğur qazandıqını söyləmək olar. CHP ilə koalisiyada olan İyi Parti isə uğur qazanmadı. CHP ilə koalisiyada olan Səadət Partiyası da xüsusi fəallığı ilə seçilə bilmədi. AKP və MHP koalisiyası ilə mübarizədə bütün yük CHP-nin üzərində qaldı. Buna rəğmən, hazırda Türkiyənin siyasi sistemində iki qütb formalaşmış. Birinci qütbə AKP və MHP koalisiyası yer alıb, ikinci qütbə CHP ətrafında formalaşmış. Ancaq bunu iki partiyalı siyasi sistem adlandırmaq olmaz. Çünki birinci qütbə sağçı və millətçi qüvvələrin birliyidir, ikinci qütbə sollar, sağlar, dincilər, hətta PKK uzantıları yer alıb. Sonuncu ilə bağlı onu demək lazımdır ki, Türkiyədəki kürdlərin səsleri parçalanıb. Əgər 2000-ci illərdən başlayaraq kürdlərin səsleri PKK-nın siyasi qanadları ilə AKP arasın-

da bölünürdüsə, bu bələdiyyə seçkilərində uzun illərdən sonra CHP-yə da ciddi pay çatdı. Məsələn, CHP-nin Ankara və İstanbuldakı uğurunun arxasında bu şəhərlərdə yaşayan kürdlərin səsleri də əhəmiyyətli rol oynadı. Halbuki keçmiş illərdə bu şəhərlərdə kürdlərin səs-lərinin əsas hissəsi AKP-nin payına düşürdü. Görünür, AKP-nin millətçi MHP ilə koalisiyası kürdlərin bir hissəsinin səsini hakimiyyətdən qorumasına səbəb olub. Bələdiyyə seçkilərinin nəticələri AKP-yə və Ərdəğana ciddi mesaj idi. Türkiyədə növbəti seçki 4 ildən sonra keçiriləcək. Ancaq bu müddətdə hakim partiya üçün çətin olacaq. Böyük şəhərləri itirən AKP reytinginin yenidən yüksəlməsi üçün var gücü ilə çalışmalıdır. Türkiyə iqtisadiyyatında çalxalanmalar və infilyasiya seçkilərinin hakimiyyətdən qaçışını gücləndirə bilər. Ona görə də hakim partiya və Ərdəğana qarşısında dayanan əsas vəzifə iqtisadiyyatda və sosial problemlərin həllində ciddi dönüş yaratmaqdır. Əks halda, birləşən müxalifət gücünü artırmaqda davam edəcək. Türki-

yədəki bələdiyyə seçkiləri Azərbaycanda diqqətlə müşahidə edildi. Birincisi, Türkiyə Azərbaycanın strateji müttəfiqidir. Ona görə də Türkiyədə bələdiyyə seçkilərində hansı siyasi qrupların qələbə qazanması Azərbaycan üçün əhəmiyyətlidir. Çünki bir gün həmin güclər parlamentdə və prezident seçkilərində də uğur qazana bilərlər. İkincisi, Türkiyədəki mövcud bələdiyyə sisteminin və statusunun öyrənilməsinə və gələcəkdə Azərbaycanda tətbiqinə ehtiyac var. Azərbaycanda da bu il bələdiyyə seçkiləri keçiriləcək. Ancaq Türkiyədən fərqli olaraq Azərbaycandakı bələdiyyə seçkilərinə maraq azdır. Bu durumu dəyişmək və idarəetmədən kənar qalan müxtəlif siyasi qrupların bələdiyyə seçkilərində iştirakını təmin etmək Azərbaycan üçün də vacibdir".

Türkiyədə yaşayan azərbaycanlı politoloq Toğrul İsmayıl müşahidələrini "Yeni Müsavat"la bölüşdü: "Türkiyədə seçici nə istədiyini açıq şəkildə bu cür ortaya qoyur. Bu seçkilər bir daha göstərdi ki, Türkiyədə gerçək mənada demokratiya işləyir və bundan

hələ də vaz keçilməyib. İndiyə qədər deyilənlər boş şeydir. Seçkilərin nəticələrinə bir neçə faktordan baxmaq lazımdır. Bu seçkilər iqtidarda olan partiyanın və bu partiyanın MHP ilə yaratdığı koalisiyanın güvən məsələsi idi. Seçkilər iqtisadi böhran və bir sıra problemlərin olduğu vaxta təsadüf etdi. AKP uzun müddətdir iqtidardadır və bu amil şübhəsiz ki, seçkilərə təsir göstərməyə bilməzdi. Hakimiyyətdə olub hər zaman seçicinin səsini yüksək səviyyədə almaq asan məsələ deyil. Bu seçkidə ilk dəfə koalisiyaların yarışdığını gördük. "Cümhur İttifaqı"nın gücünü qoruduğunu deyə bilərik. 52%-ə yaxın səs yığdı. Amma əvvəlki seçkilərdə olan siqnallar təsdiqləndi. AKP iqtidarının böyük şəhərləri itirməsi sürpriz olmadı. Daha əvvəlki seçkilərdə də meqapolisler

haradasa iqtidara tərəf çıxmamışdılar. Böyük şəhərlərdəki problemlərlə İç Anadoludakı problemlər fərqlidir. Amma istənilən halda "Cümhur İttifaqı"nı təbrik etmək olar. Seçkilərin nəticələri əslində hər kəsi məmnun edən məsələdir. Böyük şəhərlərin itirilməsi ilə bağlı deyə bilərəm ki, bu şəhərlərdə "Millət İttifaqı"nın namizədləri daha düzgün seçimlər idilər. İstanbulda qalib gələn Əkrəm İmamoğlu yaşlı Binəli Yıldırımın daha aktiv seçki kampaniyası apardı. Deyirdim ki, CHP yeni liderinin doğduğu ərafədədir. Bu seçkilərdə əsas zərbəni HDP aldı və əvvəlki mövqelərini itirdi. Bizə ən çox üzən nəticə İğdırdakı yaşandı. Burada HDP qalib gəldi. Burada əslən azərbaycanlı olan İsa Yaşar Tezelin qələbəsinə hər birimiz gözləyirdik. Amma feysbukumda da yazdığım kimi hələ səbirlənməyə lazımdır. Rəsmi nəticələri gözləyək. Bir şeyi də deyim ki, Azərbaycanda oturub Türkiyədəki seçki mexanizmlərini bəzə öyrəndənlər var. Bura Türkiyədir, son nəticələrə qədər qəti fikir söyləmək çətinidir. Bizim insanımız səbirlənməyi öyrənməlidir. Çünki seçkidə başabaş rəqabət yaşandı. Azərbaycanda mətbuat bir az o xətaya düşdü. İsa Yaşar Tezelin məğlubiyyətinə üzülürük, amma ümidimiz hələ də qalır. Hər an hər şey dəyişə bilər. Amma İğdırdakı nəticələrin dəyişməsi çox çətin görünür. Çünki aradakı fərq kifayət qədər böyükdür.

Ümumilikdə, Türkiyədə çox maraqlı seçkilərin baş tutduğunu demək olar. Mövcud iqtidarın gücünü Qərbdən Şər-qə doğru yönəltməyi nəticələrə əsasən deyə bilərik. Ərdəğanın seçkilərdən sonrakı çıxışı toplumu sakitləşdirdi. Müxalif namizədlərin çıxışları da hər kəsi ümidləndirdi. Türkiyə bu seçki sınağından da uğurla çıxdı".

□ **Cavansir ABBASLI**
"Yeni Müsavat"

Samir Əliyev

Qeyri-neft sektoruna birbaşa investisiyalar azalır - səbəb...

Ekspert: "Son illərdə qeyri-neft sektoruna birbaşa investisiyaların artırılması üçün müəyyən işlər görülsə də, buna mane olan fundamental səbəblər qalmaqdadır"

Azərbaycan iqtisadiyyatına yatırılan birbaşa investisiyalar azalmağa davam edir. Belə ki, 2018-ci ildə iqtisadiyyata qoyulan birbaşa investisiyalar 66,8 faiz azalaraq 2,9 milyard dollardan 952,9 milyon dollara düşüb.

Iqtisadçı-ekspert Samir Əliyevin "Yeni Müsavat"a dediyyə görə, 2015-ci ildə bu göstərici 4 milyard dollardan çox olub: "2017-ci ildə cəlb edilmiş vəsaitlərin ümumi həcmi 5,7 milyard dollar olub. 2018-ci ildə bu rəqəm 4,1 milyard dollar düşüb - azalma 1,6 milyard dollar təşkil edib. Sektorlara üzrə bölgüyə nəzər yetirsək, görürük ki, azalma həm neft, həm də qeyri-neft sektorunda qeydə alınıb. 2017-ci ildə neft-qaz sektoru üzrə birbaşa investisiyanın qalığı təxminən 2,1 milyard dollar, 2018-ci ildə isə 288 milyon dollar təşkil edib. Bu rəqəm neft sektoru üzrə birbaşa investisiyalardan kapitalın repatriasiyası çıxılardan sonrakı məbləği ifadə edir. Bu fərqi yaranması həm neft sektoruna yatırımların azalması ilə bağlıdır (800 milyon dollar), həm də çıxan investisiyaların artmasından irəli gəlir".

Ekspert qeyd edir ki, qeyri-neft sektoruna birbaşa investisiyalarda da son iki ildə azalma prosesi müşahidə olunur: "Qeyri-neft sektoruna investisiyalar 2016-cı ildə 1,7 milyard dollara yüksəlsə də, 2017-ci ildə bu 785,8 milyon, 2018-ci ildə isə 664,3 milyon dollara düşüb. Ötən il azalma 15,5 faiz olub və bu, 2014-cü ildən bəri ən aşağı göstəricidir. Bu azalmanın əsas səbəbi kapitalın repatriasiyasının yüksək olmasıdır".

S.Əliyevin sözlərinə görə, son illərdə qeyri-neft sektoruna birbaşa investisiyaların artırılması üçün müəyyən işlər görülsə də, buna mane olan fundamental səbəblər qalmaqdadır: "Azərbaycanın qeyri-neft sektoruna xarici investisiyaların artması üçün investisiya mühiti yaxşılaşdırılmalı, sahibkarların hüquqlarının, ilk növbədə isə mülkiyyət hüquqlarının qorunması, məhkəmələrin müstəqilliyi təmin edilməlidir. Bunlar olmasa xarici sahibkarların qeyri-neft iqtisadiyyatına sərmayə qoyuluşlarını artırmaq mümkün deyil".

□ DÜNYA,
"Yeni Müsavat"

Ukraynada maraqla izlənən seçki prosesi geridə qaldı. Martın 31-də keçirilən seçkilərdən prezidentin ikinci turda müəyyənləşəcəyi dəqiqləşib.

Aprelin 21-də keçiriləcək ikinci tura hazırkı prezident Pyotr Poroşenko və şoumen Vladimir Zelenski keçiblər. İndiyə qədər olan nəticələrə əsasən, Zelenski 30%-dən yuxarı, Poroşenko isə 16%-dən yuxarı səs toplayıb. Sonrakı pilləni 13%-lə "Batkişina" Partiyasının sədri Yuliya Timoşenko tutub. Xanım namizəddən sonrakı sıraları isə 9 faizlə Yuri Boyko və 7 faizlə Anatoli Qriçenko tutur.

Seçki nəticəsində ortaya çıxan bu nəticələr ikinci tura ol-duqca marağı artırır. Aprelin 21-dəki seçkilərdə iştirak edə bilməyəcək namizədlərin hansı seçilməli edəcəkləri ciddi suallar doğurur. 3, 4 və 5-ci pillələrdə qərartaşanların seçimi ya

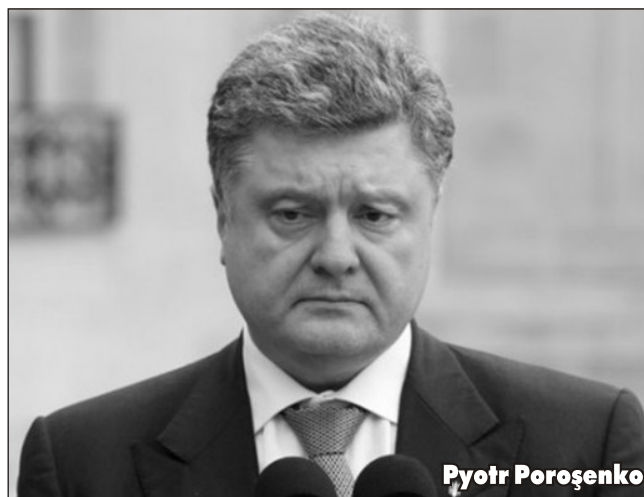
Zelenskini, ya da Poroşenkunu qalib edəcək. Hazırkı prezident Poroşenkodan 14% az səs toplamasına baxmayaraq, onun şansları heç də zəif deyiləndirilmir, əksinə, yüksək göstərilir. Hər kəsə bellidir ki, ikinci tura keçməyənler siyasi bazarlığa gedərək seçilməli edəcəklər.

Azərbaycan üçün Poroşenkunun, yoxsa Zelenskinin prezident seçilməsinin əhəmiyyətli olduğu barədə müxtəlif fikirlər səslənir.

Politoloq Əhad Məmmədli "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, **Ukraynada seçkilərin nəticələri gözlənilən idi:** "Sorgular aşağı-yuxarı bu sonucu göstərirdi. Ölkədəki bütün problemlərə rəğmən Poroşenkunun ikinci tura çıxmasını onun üçün uğur sayı-

Ukraynalılar prezident seçə bilmədi - biznesmenlə şoumenin II tur mübarizəsi

Əhad Məmmədli: "Azərbaycan üçün Poroşenko da, Zelenski də müsbət şəxslərdir"

Pyotr Poroşenko

Vladimir Zelenski

ram. Demokrat prezidentlər sayılan Kravçuk və Yuşçenkunun necə məğlub olduqlarını unutmayaq. Onlarla müqayisədə Poroşenko hələ də ayaqda qala bilibse, bu onun qələbəsidir. Nəzərə alsaq ki, Poroşenko Ukraynanın ən yeni tarixinin ən çətin dövründə ölkənin başına gəldi və bütün bunlara rəğmən növbəti prezident seçkilərində ikinci tura çıxmağa müvəffəq oldu. Prezident seçkilərinin yarışının əvvəlində sorğu nəticələrinin ilk ikiliyində Poroşenkunun olmasını, gedişatda Timoşenkunu keçib ikinci tura çıxmasını əlavə etsək, mövcud iqtidar üçün bunu müvəffəqiyyət kimi saymaq olar. Düzdür, mətbuat konfransında Poroşenko nəticələrdən narazı görünürdü. Amma narazı da görünməli idi. Lakin realıq onu göstərir ki, Poroşenkunun ikinci tura çıxması belə onun siyasi komandası üçün uğurdur. İkinci turda favorit Zelenski görsənir. Lakin Gürcüstandakı seçkilərdə də ikinci turda favorit başqa namizəd görünürdü, amma həmin dönmədə gürcü hakimiyyətinin verdiyi populist bir qərar hər şeyi dəyişdi. Tam olmasa da, buna oxşar vəziyyət Ukraynada da təkrarlana bilər. Timo-

şenko çox güman ki, Zelenskini dəstəkləyəcək və yaxud tərəfdarlarına azad seçim şansı tanıyacaq. Düzdür, Timoşenko mahir siyasi alverçidir və çalışacaq ki, Zelenskidən baş nazir vəzifəsinin vədini alsın. Amma yenilikçi, yeni qüvvə kimi tanınan Zelenskinin köhnə, ləkələnmiş Timoşenko ilə razi-laşması ona ikinci turda zərər də verə bilər. Boyko və digər namizədlər Poroşenkoya dəstək verə bilərlər. İkinci tura qədər olan qısa müddətdə Poroşenko və Zelenskinin komandalarının fəaliyyətindən çox şey asılı olacaq. Təbii ki, şoumenin qalibiyyətini davam etdirmək imkanı böyük, şansları çoxdur. Zelenski ikinci turda da qalib gəlsə, çox güman ki, 31%-dən çox səs toplayacaq. İkinci turda digər namizədlərin səsleri qalan iki namizədə gəldiyindən həm Zelenski, həm də Poroşenko daha çox səs toplayacaqlar".

Politoloq Ukraynada yeni inqilabın ola biləcəyini düşünür: "Ukraynada yeni inqilab niyə olmalıdır axı? Azad demokratik seçki keçirilib. İnanmıram seçkilər geniş şəkildə saxtalaşdırılsın. Elə ol-şaydı, ikinci tur olmazdı. Ola bilsin cüzi şəkildə haradasa pozuntular olsun, amma bu-

nun ciddi şəkildə seçkilərə təsir etdiyi düşüncəsində deyiləm. Cüzi şəkildə pozuntular ABŞ-da prezident seçkilərinə də olur. Fikrimcə, Azərbaycan üçün Poroşenko da, Zelenski də müsbət şəxslərdir. Əsas odur ki, Timoşenko seçki yarışından düşdü. Timoşenko Rusiya və Ermənistanla əlaqəli şəxsdir. Düşünürəm ki, Zelenski ilə də, Poroşenko ilə də rəsmi Bakı yaxşı münasibətlər quracaq. Poroşenko ilə yaxşı münasibətlərimiz onsuz da var. Seçkilərin sonuncudan asılı olmayaraq Bakı-Kiyev münasibətləri istənilən səviyyədə davam edəcək. Çünki Ukrayna çox çətin dönməni yaşayır. Bu dost ölkə müstəqilliyini bərpa edəndən sonra post - Kuçma dövründə keçid mərhələsini yaşayır. İki inqilab keçirdi, ərazilərinin bir hissəsi işğal edildi. Ukrayna ən yeni tarixində ikinci keçid dövrünü çox böyük problemlər, fəsadlarla keçirir. Ona görə də son prezidentlər çox kürsüsündə qala bilmir. Bunun kifayət qədər həm subyektiv, həm də obyektiv səbəbləri var. Rus dövlətçiliyi Ukraynadan başlayır. Ona görə Kreml hər bir vaxtda bu ölkəni öz nəzarətində saxlamaq istədi, lakin saxlaya bilmədi. Düzdür, Rusiya

Ukrayna ərazilərinin 20%-ni işğal etdi, amma hamısını zəbt edə bilmədi. Ukrayna indi Azərbaycanın ötən əsrin 90-cı illərdə yaşadığını yaşayır. Azərbaycan da həmin dövrdə ərazilərinin bir hissəsini itirdi. Azərbaycan, Ukrayna, Gürcüstan, Moldova hamısı Rusiyanın qurbanları oldu. Rusiya keçmiş müstəmləkələrini yenidən tam ram edə bilməyə də, böyük ziyan vurdu, şantaj obyektinə çevirdi. Yalnız düşünürəm ki, böyük ölçüdə götürəndə Rusiya itirdi, nəinki qazandı. Ukrayna, Gürcüstan böyük itkilərə rəğmən Rusiyadan tam qopdular. Gec-tez Azərbaycan, Moldova, Qazaxıstan, Özbəkistan da Rusiyadan tam qopacaqlar. Yuxarıda da qeyd etdiyim kimi, fikrimcə, Azərbaycan üçün həm Zelenski, həm Poroşenko məqbuldur. Son 5 ildə Azərbaycan və Ukrayna prezidentlərinin münasibətlərini yüksək qiymətləndirirəm. Əgər Poroşenko yenə seçilsə, yenə də bu münasibətlər artan istiqamətdə davam edəcək. Zelenski seçilsə belə Kiyevlə Bakının ənənəyə uyğun olaraq münasibətləri yüksək səviyyədə qalacaq".

□ Cavansir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

Ermənistanın müdafiə naziri David Tonoyanın ABŞ-dəki erməni icması ilə görüşdə təxribatçı bəyanat verməsi əksər müşahidəçilər tərəfindən ciddi qarşılanıb. Hesab olunur ki, erməni nazir bu açıqlama ilə bilərəkdən, yaxud bilməyərəkdən ölkəsinin işğalçı olmasını rəsmən bəyan edib.

Xatırladaq ki, D.Tonoyan Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həllinə qarşı çıxaraq, "sülh naminə ərazi" formulasının əvəzinə "yeni ərazilər üçün yeni müharibə" fikrini səsləndirib. Nazirin bu bəyanatına Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi də reaksiya bildirib. Nazirliyin bildirdiyinə görə, bu bəyanat ölkənin işğalçı və qəsbkar siyasətinin Ermənistanın yüksək səviyyəli rəsmisi tərəfindən növbəti etirafıdır. O da bildirilib ki, Ermənistanın baş nazirinin Vyanada Azərbaycanın dövlət başçısı ilə görüşü nəticəsində münaqişənin sülh yolu ilə həlli üzrə danışıqlar prosesində konkret və nəticəyə yönəlmiş addımların atılması və sülh mühtəvinin yaradılması ilə bağlı qəbul edilən birgə bəyanatdan dərhal sonra erməni müdafiə nazirinin belə bir çıxışı təhrikçi xarakter daşıyır.

Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin yaydığı bəyanatda isə deyilir: "Ermənistan tərəfinin diqqətinə çatdırırıq ki, bu gün Azərbaycan Silahlı Qüvvələri dünyanın ən güclü ordu-ları sırasında yer alır və beynəlxalq hüququn ona verdiyi özünümüdfiə haqqı ilə Azərbaycan işğal edilmiş torpaqlarını qısa müddətdə azad etmək iqtidarındadır".

D.Tonoyan özü isə ardınca "Amerikanın səsi"nə müsahibəsində Azərbaycanı yeni müharibə ilə təhdid etməsinə aydınlıq gətirib. O, Azərbaycanın Ermənistan və Qarabağ separatçılarna qarşı güc mövqeyindən danışmağının qəbul edilməz olduğunu bildirib: "Mən hər şeyi müdafiə naziri qismində deyirəm. Bir daha təkrar edirəm ki, Ermənistanla, erməni xalqı ilə, ordu və müdafiə naziri ilə güc mövqeyindən danışmaq qəbul edilməzdir".

Erməni nazirin bu iddianı aprel döyüşlərinin ildönümü ərzində, özü də Avstriyanın paytaxtı Vyanada Azərbaycan prezidenti ilə Ermənistanın baş naziri arasında danışıqların aparıldığı bir vaxtda səsləndirməsi təsadüf kimi qarşılanmır. Hesab olunur ki, erməni nazir münaqişənin sülh yolu ilə həllinə və beynəlxalq ictimaiyyətin səylərinə qarşı çıxır.

Siyasi şərhçi Fikrət Sadıxov Cebhe.info-ya açıqlamasında deyib ki, bu bəyanatı Vyana görüşünə zərbə kimi qiymətləndirmək olar: "İkinci isə Ermənistanın baş nazirinin imicinə xələl gətirməkdir. Bu məsələdə başqa bir variant ola bilməz. Hesab edirəm ki, Ermənistan "Qarabağ klavnu"nın qalıqları kifayət qədər güclüdür. Xüsusilə general-lar arasında və hərbi kompleks

çərçivəsində bu, daha çox özünü büruzə verir. Görünür, onlar Paşinyana işarə verirlər ki, biz varıq və hər an özümüzü nümayiş etdirə bilərik. Yəni sən gedib Azərbaycanla danışırsansa, elə zənn etmə ki, bütün danışıqlarla və bəyanatlarla razılaşırsın. Amma bütün hallarda bu bəyanat birmənalı şəkildə təxribatdır. Bunu təcavüzkar siyasət addım kimi qiymətləndirmək olar. Çox güman ki, Paşinyan özü Ermənistan-da vəziyyətin özünə nəzarət edə bilmir. O halda gerek Paşinyan buna müdaxilə etsin və nazirin sözlərinə qiymət versin. O zaman bizim üçün aydın olar ki, bu addım düşünülmüş bir aksiyadır, yaxud müdafiə nazirinin özəl fikridir".

Ermənistanın alim Qafar Çaxmaqlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, Ermənistanın müdafiə nazirinin verdiyi bəyanat ölkəsində heç də təəccüb doğurmayıb: "Bəzi politoloqlardan bu barədə soruşarkən onlar deyiblər ki, müdafiə naziri məhz belə bəyanat verməlidir. Mən də belə hesab edirəm ki, hərbi savaşa tədbirləri, rəqibi haqqında mənfi fikirlər söyləməli idi. Buna bizim reaksiya verməyimizə gəlincə, hesab edirəm ki, XİN-in verdiyi açıqlama daha sərt olmalı idi. İşğalçı ölkə bizim yeni ərazilərimizi tutmaqla hədələyir, biz isə onların bu istəyini "qanunsuz" adlandırmaqla kifayətlənirik. Məncə, Tonoyanın bu bəyanatına sərt bir hərbi cavab verməli idi. Bəlkə də bu cavab verilməz, amma işğal siyasətinin cavabı artilleriya zərbələri və düşmənin bir çox nöqtələrinin vurulması olmalıdır".

Q.Çaxmaqlı bildirdi ki, əs-lində ermənilər bizə hərbi əməliyyatlara başlamaq üçün fürsət verib: "Beynəlxalq aləm də bizi qınamazdı. Erməni komandirlər, üst təbəqədə olan general-lar həmişə Azərbaycanın başqa ərazilərini işğal etmək planlarından danışmışlar. Xatırlayırınsızsa, "Komandos" ləqəbli general Ter-Tadevosyan deyirdi ki, 1993-də onların heyətə keçirə bilmədikləri bir plan mövcuddur. Təxmin etmək olar həmin plan nədir? Heç onu gizlətmirlər də. Bu, Azərbaycanın Kür çayına qədər ərazilərini işğal etməkdir. Onlar deyirlər ki, müharibə yə-nidən başlasa, bu planı həyata keçirəcəklər. Yəni bu planı dilə gətirirlər. Bizim keçmiş, ya da indiki hərbiçilərimizin bəlli bir planı və ya Ermənistanın hansısa bölgəsini işğal etmək strategiyası varmı? Amma olmalıdır. Çünki biz çox qəddar, rəhmsiz, türk qanına susamış bir düşmənlə üz-üzəyik. Bunu xalq olaraq dərk etməliyik. Nə qədər ki, Qa-

"Ermənistan Azərbaycana hərbi əməliyyatlara başlamaq üçün fürsət verib" - ermənişünas alim

İşğalçı ölkənin müdafiə nazirinin təxribatçı bəyanatı nədən xəbər verir? **Polkovnik Şair Ramaldanov:** "Düşmənin bütün hərəkətləri daim nəzarət altındadır..."

Qafar Çaxmaqlı

Şair Ramaldanov

rabəğ işğal altındadır, Azərbaycanda rahatlıq, hüzür olmayacaq. Odur ki, həm millət olaraq, həm də dövlət olaraq tədbirlərimizi görməliyik".

Bəzi ehtimallara görə, Tonoyanın hədəsi Azərbaycanın qəfil hücumla üzleşə biləcəyindən xəbər verir. Qarabağ münaqişəsinin tarixində belə hallar az olmayıb. 1992-ci ilin mayında Azərbaycan və Ermənistan rəhbərliyi Tehrandə, İranın vasitəçiliyi ilə danışıqlar apararkən düşmənin qüvvələri hücum edərək Şuşanı işğal etdi. Elə 2016-cı ilin aprel döyüşləri də məhz Ermənistanın xain hücumu nəticəsində baş verdi. Hansı ki, iki dövlət başçılar ABŞ-dəki nüvə sammiti çərçivəsində bir araya gələcəkdilər. Ermənilər öz himayədarlarının təhriki ilə daim danışıqlardan istifadə edib Azərbaycana qəfil zərbələr vurmağa çalışıblar. Üstəlik, aprel döyüşlərində, həmçinin Naxçıvan istiqamətində sarsıdıcı zərbələr almış Ermənistan çox istəyir ki, xalqına hansısa "qələbə" dadıdır-

sin və daxildəki ictimai rəyi öz xeyrinə dəyişsin.

Polkovnik Şair Ramaldanov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Tonoyan bu sözləri təsadüfən deməyib: "Biz bilir ki, danışıqlar ərzində də Paşinyanla hərbi rəhbərliyin görüşləri olub, həmçinin ordu rəhbərliyi toplaşmış müzakirələr aparıb. Bunlar bir daha göstərdi ki, Ermənistan işğalçılıq niyyətindən geri çəkilmək niyyətində deyil və bütün danışıqlar, sadəcə, vaxt aparmaqdır. Ermənistan həmişə axtarışdadır, ancaq məsələnin sülh yolu ilə həllini yox, hansısa istiqamətdə fürsət tapıb təxribatlara əl ataraq işğal genişləndirmək axtarışında. Müdafiə nazirinin bu bəyanatına mən sıradan bir məsələ kimi baxmıram və ciddi yanaşmıram. Düşmənlər ölkəni niyyətində olduğunu nümayiş etdirir. Danışıqlar zamanı Ermənistan müdafiə nazirinin bu formada çıxış etməsi bir daha bunu göstərir ki, onlar dildə bir söz deyir, əməldə başqa şey edirlər".

Hərbi ekspert dedi ki, Azərbaycan rəhbərliyi, Silahlı Qüvvələrimiz həmişəki kimi lazımı tədbirləri görürlər: "Bizim hansısa əlavə tədbirlər görməyə ehtiyacımız yoxdur. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin hərbi hissə və birləşmələri hər an düşmənin hər hansı istiqamətindən ola biləcək təxribatının qarşısını almağa hazırdır. Vəziyyəti izləyərək, təhlil edərək, yaranmış vəziyyətə görə lazım olan əlavə tədbirlər daim görülür, düşmənin bütün hərəkətləri daim nəzarət altındadır. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin bölmələri həmin izlənən məlumatları nəzərə alaraq, öz vəzifələrini yerinə yetirmək üçün tədbirlər görürlər".

Düşmənin 2016-cı ilin aprelindeki təxribatları təkrarlanarsa, Azərbaycan ordusu genişmiqyaslı hərbi əməliyyatlara başlaya və işğalçıların məhvi üçün sonadək irəliləyə bilirmi?

Ş.Ramaldanov: "Mən sizə Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin aprel hadisələrindən sonra dediyi fikirləri xatırlatmaq istəyirəm. O demişdi: "Əgər Ermənistan və Azərbaycanı təkbətək qoysalar, Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələri qısa bir zamanda işğalçı qüvvələri darmadağın edib, ərazi bütövlüyümüzü bərpa etməyə qadirdir". Mən düşünürəm ki, əgər belə bir hal yənə də baş versə, Azərbaycan dövləti lazımı qərar verəcək. Bu qərar artıq dövlətimizə məxsusdur. Artıq Tonoyanın təxribatçı bəyanatı ilə əlaqədar

Azərbaycan dövləti öz mövqeyini bildirib. Bəyan olunub ki, əgər bir daha düşmənlər təxribata əl atsarsa, Azərbaycan Silahlı Qüvvələri öz tarixi missiyasını yerinə yetirəcək, bu da Azərbaycan torpaqlarının işğaldan azad edilməsi ilə nəticələ-nəcəkdir. Aprel hadisələrində də üçüncü qüvvələrin müdaxiləsi oldu. O vəziyyəti də biz təxmini-bilirik. Ancaq Azərbaycan dövləti torpaqlarının işğalı ilə barışmayacağı haqqında mövqeyini bəyan edib. Beynəlxalq aləmə bildirilib ki, hansı yolla olursa-olsun, öz torpaqlarımızı azad edəcəyik".

Ermənistan prezidenti Armen Sərkisyanın 1 apreldə işğal altındakı Azərbaycan ərazilərinə gəlməsi də növbəti təxribat əməlidir. "Yeni Müsavat" erməni mediasına istinadən xəbər verir Xankəndinə "işğuzar səfərə" gələn A.Sərkisyan iki gün ərzində Azərbaycan torpaqlarında olacaq. Qeyd edək ki, Ermənistan prezidenti ötən ilin oktyabrında da Qarabağda olmuşdu. Ermənistan rəhbərliyinin bu addımları Vyana danışıqlarından sonra hansısa mülayim situasiyanın yaranacağına dair ümidlərin üstündən xətt çəkir. Bundan əvvəl N.Paşinyan da Qarabağ separatçısı Bako Saakyanla zəng edib Vyana danışıqları barədə onunla danışmışdı. Ardınca isə Paşinyan Rusiya prezidenti V.Putinə hesabat verdi.

Hər halda, işğalçı ölkə "arxalı köpek..." misalını xatırladır. Əks halda, davamlı şəkildə təxribatçı addımlar atmazdılar...

Bu günlərdə Mərkəzi Bank 2018-ci ilin ödəmələr balansı ilə bağlı statistikamı açıqlayıb.

İqtisadçı-ekspert Rövşen Ağayev bildirdiyinə görə, statistikadan aydın olur ki, 2017-ci ilə nisbətən 2018-ci ildə Azərbaycanın turizmdən əldə etdiyi gəlirləri 375 milyon dollar (13 faizə yaxın) azalıb. Azərbaycan vətəndaşları da xaricdə turist kimi 400 milyon dollara yaxın (14,5 faiz) az vəsait xərcləyiblər.

Maraqlıdır ki, Dövlət Sərhəd Xidmətinin məlumatına əsasən 2018-ci ildə Azərbaycana xaricdən gələnlərin sayında artım baş verib. Belə ki, ötən il ölkəmizə dünyanın 196 ölkəsindən 2849,6 min və ya əvvəlki ilə müqayisədə 5,7 faiz çox əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxs gəlib. Gələnlərin 30,9 faizi Rusiya Federasiyası, 21,4 faizi Gürcüstan, 10,2 faizi Türkiyə, 8,5 faizi İran, 3,3 faizi Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, 2,6 faizi Səudiyyə Ərəbistanı, 2,4 faizi İraq, 2,0 faizi Ukrayna, 1,4 faizi İsrail, 17,2 faizi digər ölkələrin vətəndaşları, 0,1 faizi isə vətəndaşlığı olmayan şəxslər olub.

Rəsmi statistika ötən il həmçinin Azərbaycandan xaricə gedənlərin sayında da artım olduğunu göstərir. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 2018-ci ildə xarici ölkələrə gedən Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının sayı əvvəlki ilə müqayisədə 19,5 faiz artaraq 4908,1 min nəfər olub. Ölkə vətəndaşlarının 33,6 faizi İrana, 29,2 faizi Gürcüstana, 18,9 faizi Rusiya Federasiyasına, 12,3 faizi Türkiyəyə, 1,4 faizi Ukraynaya, 0,9 faizi Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə, 3,7 faizi isə digər ölkələrə səfər edib.

2018-ci ildə İrana gedən Azərbaycan vətəndaşlarının sayı 71,8 faiz, Gürcüstana gedənlərin sayı 4,2 faiz, Türkiyəyə ge-

İrana gedənlərin sayında ikiqat artım - səbəb nədir?

Cənub qonşu ilə ticarətin həcmində də iki dəfədən yuxarı artım var

dənlərin sayı 0,9 faiz, Rusiya Federasiyasına gedənlərin sayı 0,3 faiz artıb.

R.Ağayev qeyd edir ki, bu ilin 2 ayının nəticələrinə görə xaricə turist kimi gedən vətəndaşlarımızın sayı 26 faizə yaxın artıb: "Son illər belə göstərici qeydə alınmayıb. Məsələn, 2018-ci ilin ilk 2 ayında ölkədən xaricə turist axını 3,6 faiz azal-

mışdı.

Amma 2019-cu ilin yanvar-fevral aylarında ölkəyə gələnlər xarici turistlərin artımı xeyli aşağı olub - 3 faiz. Halbuki ötən il xeyli yüksək olmuşdu - 12 faiz. Ötən il xaricə gedən turist sayı gələnlər turist sayından 70 faiz çox olmuşdu, bu il həmin fərq 2 dəfəni aşdı.

Gedənlərin sayının kəskin

artımı ilə bağlı versiya bu ola bilər ki, "görürsünüz, ölkədə iqtisadi fəallıq sürətlə artır, insanlar 2-3 illik böhrandan sonra daha çox qazanmağa və xaricdə daha çox istirahət etməyə imkanı qazanıb". Amma kənar turist axınının marşrutu bu versiyanın gerçəklik payını xeyli düşürür. Çünki bizim vətəndaşlarımız istirahət üçün

əsasən Türkiyə və Gürcüstana, qismən isə Rusiya və Avropaya üstünlük verir. İranın seçimdə isə adətən 3 motiv üstünlük təşkil edir: səhiyyə xidmətləri almaq, xırda ticarət məqsədilə ucuz məhsulların idxalı və ziyarət. 2019-cu ilin 2 ayındakı ölkə xaricinə kəskin turist axınının başlıca marşrutu İran olub. Həmin dövrdə İrana gedən Azərbaycan vətəndaşlarının sayı 80 faiz, Rusiyaya gedənlərin sayı 7,3 faiz, Gürcüstana gedənlərin sayı 7,0 faiz, Türkiyəyə gedənlərin sayı isə 1,9 faiz artıb.

Ötən il marşrut seçimində birinci yer Gürcüstana, bu il isə İrana məxsus olub. Bu il İrana gedənlərin sayı 267 min nəfər, 2018-də isə 151 min nəfər təşkil edib. Göründüyü kimi, bütün ölkə üzrə xaricə turist axını 150 min nəfərə yaxın artıb ki, bu artımın da təxminən 115 min nəfəri İran marşrutunun payına düşür".

Ekspert deyir ki, proses belə davam edərsə, Avropa Birliyindən ayrılmaq Britaniya üçün çox ağır keçəcək: "Getdikcə ölkənin Birləşmiş Krallıqda qalmasını təmin edənlər artır. Eyni zamanda hesablamalar aparılır və məlum olur ki, Birləşmiş Krallıqdan çıxmaq Britaniya üçün ciddi iqtisadi itkilərə səbəb olacaq. Ən adi bir misal: əksər Avropa Birliyi banklarının mərkəzi ofisləri Londondadır. Brexitdən sonra onların hamısı ölkəmizə köçürəcəklərini bəyan ediblər. Bundan əlavə, ticarət əlaqələrində ciddi problemlərin yaranacağı gözlənilir".

Qeyd edək ki, əgər Avropa Birliyi Britaniyanın formal çıxışına qədər gözlənsə, danışıqlar daha beş il və ya daha artıq uzana bilər.

Razılışmanın uzanmasıyla Britaniya və AB arasında ticarət Dünya Ticarət Təşkilatının (WTO) qaydaları əsasında həyata keçiriləcək. Bu o mənaya gəlir ki, Britaniya ixracatçıları da Çin və ABŞ kimi, yeni AB idxal tariflərini ödəyəcəklər və qeyri-tarif baryerləri ilə üzlaşəcəklər. Bundan əlavə, Britaniya iqtisadiyyatının 80 faizini təşkil edən xidmət sahəsi AB ümumi bazarına güzəştli şərtlərlə giriş imkanını itirəcək. AB-nin Kanada, Sinqapur və Cənubi Koreya

laşması ilə bağlıdır. Sanksiyalar üzündən İran öz məhsullarını xaricə ixrac edə bilmir. İran valyutasının dəyərsizləşməsi Azərbaycanlılar üçün əlverişli bazar formalaşdırır. Düzdür, ötən ilin yayından Tehran rejimi ərzaq məhsullarının ixracını ciddi şəkildə məhdudlaşdırıb. Ötən həftə isə kartof və soğanın ixracına tam məhdudiyət tətbiq olunub. Bu üzündən İrandan ərzaq məhsullarının idxalı əzəlsə də, digər məhsulların idxalında ciddi artım müşahidə olunmaqdadır.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatından da aydın olur ki, ötən il İrandan idxal 2017-ci ilə nisbətən kəskin şəkildə artıb. Belə ki, əgər 2017-ci ildə idxalın həcmi 240 milyon 273,5 min dollar təşkil edilsə, ötən il bu göstərici 414 milyon 801,03 min dollara yüksəlib.

Dövlət Gömrük Komitəsinin açıqladığı statistikaya əsasən bu ilin 2 ayında da İrandan idxalda kəskin artım baş verib: 2018-ci ilin eyni dövründə 4 milyon 225,92 min dollar təşkil edən idxal, bu ilin 2 ayında 9 milyon 975,91 min dollara qədər artıb. Yeni artım 2 dəfədən də çoxdur.

□ DÜNYA, "Yeni Müsavat"

Kameronun seçki vədi və Londonun "Brexit" bəlası...

Politoloq: "Britaniya ikinci referenduma gedərsə..."

2019-cu ilin mart ayının sonunadək Böyük Britaniyanın Avropa Birliyindən çıxması prosesi başa çatmalıydı. Hər halda, 2016-cı ilin iyununda bu ölkədə referendum keçirildikdən sonra gözləntilər beləydi ki, növbəti iki il müddətində Birləşmiş Krallıqdan çıxma prosesi qaydalara uyğun gedəcək və hər şey bu il martın sonunadək yekunlaşacaq.

Lakin ötən müddət ərzində nəinki Britaniyanın Qoca Qitədən ayrılanması baş tutmadı, həm də bu proses ölkə daxilində ciddi fikir ayrılıqlarına gətirib çıxartdı. Bu günədək 3 dəfə parlamentin müzakirəsinə çıxarılan "Brexit" (Britain və Exit sözlərinin birləşməsi) layihəsi hər dəfə lazım olan səsli toplaşa bilmədi. Üstəlik, Böyük Britaniya növbəti hökumət böhranı ilə üz-üzədir.

Qeyd edək ki, Mühafizəkarlar Partiyasını sakitləşdirmək və Avropa Birliyinə üzvlüyə etiraz edənlərin qarşısını almaq üçün baş nazir Devid Kameron 2015-ci ildə seçiləcəyi təqdirdə məsələ ilə bağlı referendum keçirəcəyini söz vermişdi. O seçildi və indi deyilənə görə, yalnız sözünü tutmaq

naminə referenduma getdi. Və özünün də gözləmədiyi halda, vətəndaşların yarısından çoxu "getmək" yolunu seçdi. Buna qədərse Mühafizəkarlar 40 ilə yaxın müddətdə AB üzvlüyünə birmənalı yanaşmayıblar. Britaniyanın Avropa Birliyindən çıxmasının tərəfdarları düşünürdülər ki, bu addım Britaniyanı iş yerlərinin açılmasına mane olan qərarlardan azad etməklə yanaşı, ölkənin öz qanunlarını və ticarət tərəfdaşlarını seçməsinə imkan yaradacaqdı. Onlar inanırdılar ki, Britaniya Birliyə milyonlarla funt sterlinq üzvlük haqqı ödədiyi

halda çox az mənfəət görür. Bu adamlar həm də düşünürdülər ki, Britaniyanın öz sərhədlərinə müstəqil qaydada nəzarət etməsi (hərçənd formal olaraq indi də belədir) ölkəyə miqrant axınına cilovlaya bilər. Al-dən çıxmaq tərəfdarları Al üzvlərindən gələn miqrant rəsiyadan da narazıdırlar. Onlar deyirlər ki, "Avropa Birləşmiş Ştatlarının" yaranmasını istəmir.

AB tərəfdarları isə qurumda qalmaq ölkənin global təsir imkanlarını, eləcə də hərbi və iqtisadi təhlükəsizliyini təmin edəcəyini bildirirdilər.

Politoloq, "Atlas" Beynəlxalq Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlunun "Yeni Müsavat"a dediyinə görə, indi çoxları "Brexit"ə görə D.Kameronu tənqid edir: "Bu məsələnin referenduma çıxarılmasında hamı onu suçlayır. Əslində Kameronun özü üçün də referendumun nəticəsi gözlənilməz oldu. Buna görədir ki, 3 ilə yaxındır proses yerindən tərpənmir. Bilirsiniz, əslində Kameron qədər də Britaniyanın Avropa Birliyindən çıxması məsələsi müəyyən fasilələrlə gündəmə gətirilirdi. Ümumiyyətlə, bir çox məqamlarda Britaniya özünü Avropa Birliyi daxilindəki inteqrasiya proseslərindən kənar saxlayırdı. Məsələn, Britaniya vahid Avropa valyutası ailəsinin üzvü olmamışdı. Eyni zamanda Şengen vizası sistemində qoşulmurdu. Bundan əlavə, Britaniyada Avropa Birliyinin miqrasiya siyasətindən də narazıydılar: nə Avropanın özündən, nə də onun vasitəsilə digər ölkələrdən gələnləri qəbul etmək istəmirdilər. Son illərdə miqrasiyanın güclənməsi Birliyə üzvlük məsələsinə xeyli aktuallaşdıran amillərdən biri oldu".

da daxil olmaqla, 53 dövlətlə ticarət razılışmasından Britaniya bundan sonra bəhrələnməyəcək, hansısa güzəşt əldə etmək üçün həmin ölkələrlə yenedən danışıqlar aparmalı olacaq.

Qalmaq tərəfdarlarının bildirdiyinə görə, dünyanın ən böyük ticarət məkanı olan Avropa Birliyinin ümumi bazarına tam giriş Britaniya üçün çox əhəmiyyətli idi. Lakin bu imkanın şərtləri daxilində işçilərin sərbəst hərəkəti, Birləşmiş Krallıqın ödəmələri və AB qaydalarının qəbulu da var. Belə ki, Britaniya AB büdcəsinə illik 11 milyard avro ödəyirdi. Referendumdan sonra ödənişlər bərabər, Britaniya fermerlərinin AB-dən ildə 3 milyard avroya bərabər olan birbaşa ödəniş də dayanıb.

Britaniya yenedən referenduma gedib, Avropa Birliyində qalmaq qərarına gələrsə, Brüssel bunu qəbul edəcəkmi? E.Şahinoğlunun sözlərinə görə, Avropa Birliyi Britaniyanın yeni qərarını qəbul edəcək, amma şərtlər dəyişəcək: "Yeni Britaniya Birləşmiş Krallıq daxilində əvvəlki statusunu çətin ki, ala bilsin. Amma ikinci referendum Britaniyanın dünyadakı nüfuzuna ciddi zərbə ola bilər. Beynəlxalq aləmdə ölkənin qeyri-ciddi siyasəti imici formalaşacaq. Amma buna baxmayaraq, xalq tələb edəcəksə, yəqin ki, Britaniya hökuməti ikinci referenduma getməli olacaq".

□ Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"

Sosial şəbəkələrdə üç qızın çıpaq videonun yayılması ilə bağlı hadisənin təfərrüatı məlum olub. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, hadisə Səngəçal qəsəbəsində yerləşən bağ evində baş verib.

Cahid Kərimov adlı şəxs yeni aldığı "Range Rover" markalı 90 SA 888 nömrəli avtomobili "yumaq" üçün məclis təşkil edib. Bu barədə qafqazinfo.az yazıb ki, həmin məclisə 2 illik tanış olan Xatirə adlı qızı dəvət edib.

Xatirə tədbirə iki rəfiqəsinə də götürərək qatılıb. Onlar normaldan artıq viski qəbul ediblər və içkinin təsiri altında Cahidəni təklifi ilə soyunaraq meyxana deyiblər.

Lüt qızların video qalmaqalı böyüyür - həbs olunanlar var, DİN-dən açıqlama

Təzə maşını "yumaq" üçün gətirdiyi qızlarla əylənən Cahid Kərimovun daha əvvəl müğənni Mətanət Əsədovanın da videosunu yaydığı deyilir, ona qızları gətirən Mələkxanım Əyyubovanın qardaşı oğlu imiş; Dövlət Komitəsi, Mətbuat Şurası və tanınmışlardan sərt etirazlar

Qızlar polisə ifadələrində videonun yayılmasından ciddi narahatlıq keçirdiklərini, buna görə şikayətçi olduqlarını bildiriblər.

Qızlardan biri hətta nişanlı olduğunu, yaxın aylarda ailə quraçağını qeyd edib. Eyni zamanda onlar Cahid və məclisdə iştirak edən digər şəxslə cinsi əlaqədə olmadıqlarını əlavə ediblər.

Videoa yer alan 2 kişi və 3 qadın Nəsimi Rayon Polis İdarəsinə gətirilib, kadrda avtomobil cərimə meydançasına aparılıb. Bildirilib ki, izahatları alındıqdan sonra qızlar sərbəst buraxılacaq. Saxlanılan şəxsin ifadəsinə görə ona bu qızları müğənni Valeh İsrailov yollayıb.

Müğənni Valeh İsrailovun qardaşı Vüsal İsrailovun unikal.org-a faktı təsdiqləyib: "Biz özümüz də şoka düşmüşük. Xəbəri sosial şəbəkələrdə paylaşmış səhvən mənim şəklimi verirdilər. Ancaq yazılanlar doğrudur. Qardaşım Cahid dost olublar, qızlarla da onu qardaşım tanış edib."

Cahid özü ailəlidir, bildiyim qədər övladı var. Başımıza gələnlərin hamısı onun bu səhv addımına görədir. Deyəsən, bu hadisəyə görə qardaşımı da polisə çağırıblar. Qaldı ki, qızlarla qardaşım Valehin tanışlığına, kişidir, yəqin ki, hansısa məclisdə tanış olublar".

Valeh İsrailov xalq artisti Mələkxanım Əyyubovanın qardaşı oğlu, müğənni Ramal İsrailovun qardaşıdır. Xalq artisti Musavat.com-a deyib ki, bu haqda danışmaq istəmir, onları həyatından silib.

Ötən gün Daxili İşlər Nazirliyi qızların çıpaq videosu ilə bağlı açıqlama yayıb. Məlumatda qeyd olunur ki, məlum video geniş ictimai rezonans doğurduğundan və cəmiyyətin müxtəlif təbəqələri tərəfindən haqlı olaraq böyük narahatlıq və narazılıqla qarşılandığından DİN rəhbərliyinin tapşırığına əsasən məsələ ilə əlaqədar tənqidsalınmaz əməliyyat tədbirləri həyata keçirilib.

Nəticədə həmin görüntüdə dəks olunan 2 kişinin və 3 qadının şəxsiyyətləri müəyyən edilib və onlar saxlanılaraq Nəsimi Rayon Polis İdarəsinə gətiriliblər. İstifadələrində olan "Land Rover" markalı avtomobil isə mühafizə edilən duracağına yerləşdirilib.

Araşdırmalar zamanı məlum olub ki, sözügedən eş-işrət məclisi paytaxtdan kənardakı bağ evlərindən birində Bakı şəhər sakini Valeh İsrailov və RF vətəndaşı, əvvəllər məhkum olunmuş Cahid Kərimov tərəfindən təşkil olunub və orada iştirak edən 3 qadının da görüntüləri mehız C.Kərimov tərəfindən çəkilərək sosial şəbəkədə yayımlanıb.

Hazırda faktla bağlı müvafiq araşdırmalar davam etdirilir və nəticəsindən asılı olaraq məsələyə hüquqi qiymət verəcək. Onu da deyək ki, qızlar sərbəst buraxılıb.

Mətbuat Şurası məsələyə reaksiya verib. "Bu gün sosial şəbəkələrdə yayılmış əxlaqsız videogörüntünün geniş müzakirə predmetinə çevrilməsi diqqətimizdən yayınmadı. Əlbəttə, cəmiyyətin ahənginə, dəyərlərinə, mövcud yaşayış ziddiyyətli hərəkət və davranışlara münasibətdə ictimai qınağın olması təbii bir şeydir. Ancaq düşünürük ki, media məhız məlum durumla bağlı qınağın formalaşmasında aktiv rol oynamamalıdır. Təəssüf ki, buna məhəl qoymayan bəzi internet informasiya vasitələrimiz oldu. Onlar ucuz sensasiya dalınca qaçmağa üstünlük verdilər", - deyir Mətbuat Şurasının sədri, deputat Əflatun Amaşov qeyd edib.

O bildirib ki, əxlaq zidd videogörüntünü xəbər kimi işıqlandıran, kimlərsə hansısa formada qınağa çəkən, çəkməyə cəhd edən, qınağa çəkilməsinə şərait yaradan media vasitəsi birmənalı qaydada "Azərbaycan

Jurnalistlərinin Peşə Davranışı Qaydaları"nı pozur.

"Sosial şəbəkələrdə üç xanımın çıpaq rəqs etməsinə əks etdirən videogörüntüdəki mənzərədən sonra şokdayıq. Azərbaycanda belə bir hadisənin baş verməsi qəbul edilməzdir. Burada Azərbaycan qadınının imicinə xələl gətirilib. Bununla mübarizə aparılmalıdır".

Bunu isə "Report"a Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin informasiya və analitik araşdırmalar şöbəsinin müdiri Elgün Səfərov deyib. E.Səfərov bildirib ki, videonun yayılması həmin xanımların razılığı ilə deyil, belə onlar qurbanıdır.

O da aydın olub ki, müğənni Mətanət Əsədovanın məşhur "limon suyu içməsi" videosunu yayın şəxs elə 3 qızın çıpaq videosunu yayın Cahid imiş. Bu haqda xəbərçi.az məlumat yayıb. M.Əsədova videoda həmin şəxsə "ata" deyirdi.

Vəkil Əsəbəli Mustafayev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, qızların hərəkəti əxlaqsızlıq adlandırılmalı və ictimai qınaq ola bilər: "Bu videoda onlara qarşı hər hansı hüquqi cəza yoxdur. Onu çəkiyə yanaşma gəlincə, araşdırma aparılmalıdır".

Video nu hamı görüb, hiss olunur ki, qızlar çəkilişdən məlumatlıdır, çəkilişin aparılmasında da istəklərini nümayiş etdirirlər. Araşdırma yalnız ortaya çıxarsa bilər ki, qızlar çəkilişin yayılmasına əvvəldən razılıq veriblər ya yox.

Əgər çəkilişin yayılmaması şərti olubsa, yayın şəxs məsuliyyət daşıyacaq".

"Bəli, mən də düşünürəm ki, bunu media işıqlandırmamalı idi. Ancaq media işıqlandırmayı, hüquq-mühafizə orqanları buna əhəmiyyət verəcək, bunun ziyanının qarşısını almaq üçün hərəkətə keçəcəkdimi?" Bu sözləri Axar.az-a Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin

sədri Elçin Şıxlı deyib. E.Şıxlı bildirib ki, medianın işi belə məlumatları işıqlandırmaq deyil: "Klassik media belə videoları yaymamalıdır. Qanunda da var ki, əgər kimsə kiməsə qarşı təhqir və ya başqa bir pozuntuya yol verirsə, buna cavabdeh ancaq bir adamdır. Ancaq media həmin o bir nüsxədə yayılan hansısa pozuntunu tirajlayırsa, media da həmin şəxs qədər cavabdeh olur. Elementar qanunlar var ki, media bunları bilməli və əməl etməlidir. Yəni video heç bir halda yayılmamalı idi".

Media eksperti Qulu Məhərrəmli isə bildirib ki, media ictimai əhəmiyyəti olan məlumatı, materialı işıqlandırmalıdır. Bir məlumat ki əxlaqsızlığı, səviyyəsizliyi, bayağılığı təbliğ edir, bu barədə, ümumiyyətlə, danışmağa dəyməz.

"Çıpaq qızların bütün sosial şəbəkələrdə yayılmış videosu və məlumatlarını böyük üzüntü üçün izlədim, oxudum. Bunu çəkən və yayın adam layiq olduğu cəzanı almalıdır" - bu sözləri deputat Qənirə Paşayeva deyib. O, bütövlükdə cəmiyyəti bu məsələlərə bağlı daha dərinləndirən düşünməyə çağırıb.

"Dünya yayılan və ölkə gündəmini zəbt edən qızların videosu ilə bağlı xaricdə yaşayan Məhəmməd Mirzəli tərəfindən ortaya atılan iddia gülməli və mənasızdır. Burada mənim və övladlığımın adının hallanması şantaj və böhtan xarakteri daşıyır".

Bu sözləri qafqazinfo-ya Sabunçu rayon icra başçısı Adil Vəliyev deyib. O bildirib ki, sözügedən videonun çəkilməsində və yayılmasında oğlunun iştirak etməsi ilə bağlı M.Mirzəli tərəfindən yutubda yerləşdirilmiş video başdan-başa uydurma və cəfəngiyyətdir. İcra başçısı eyni zamanda qeyd edib ki, nə onun özünün, nə də övladlığının Rusiyada heç bir biznesi yoxdur.

□ **Emil SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"**

"Kazbek" mahnısını oxuyan müğənni həbs edildi

Gövhər Həsənzadə: "Onları müzakirə etmək reklam etmək deməkdir"

Artıq bir neçə gündür ki, sosial şəbəkələrdə əsasən narkotik vasitələri təbliğ edən "Kazbek" mahnısının ətrafında müzakirələr davam etməkdədir. Xüsusən də gənc, hətta məktəb yaşında qızların mahnının sədələri altında rəqs edib, kiçik klip formasında paylaşmalar etməsi cəmiyyətdə xüsusi narahatlıqla qarşılanıb. Təəssüf ki, mahnı ilə bağlı çoxsaylı tənqidlər və sərt reaksiyalar olsa da, onu dinləyənlər də bir o qədər çoxluq təşkil edir.

Məsələyə rəsmilər də biganə qalmayıb. Mətbuatçı açıqlama verən deputat Fazil Mustafaya mahnını ifa edən və onu yayınlar barəsində Daxili İşlər Nazirliyinə və Baş Prokurorluğa müraciət edəcəyini deyib. Onun sözlərinə görə, açıq-aşkar narkomanıyanı təbliğ edən bu mahnı kimlərsə sifarişli ilə də ərsəyə gələ bilər.

Qeyd edək ki, mahnının müəllifi daha çox bu tip, bayağı, primitiv sevgi mahnıları ilə tanınan Vüqar Sədadir. "Xəzər xəbər"ə danışan V.Səda bildirib ki, "Kazbek" mahnısını illər öncə Rusiyada bir məclisdə ifa edib. Mahnının ətrafında gedən söz-söhbətdən sonra onun sosial şəbəkələrdə geniş yayılmasının qarşısını almaq üçün paylaşdığı "Youtube" kanallarından sildirməyə başlayıb. V.Səda onu da qeyd edib ki, mahnının əsl mahiyyəti "fırlanım" sözü olub. Lakin sonra kontekstdən çıxarılaq narkomanıyanın təbliğinə yönləndirilib.

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat" a danışan bəstəkar Gövhər Həsənzadə bu cür mahnıların boykot edilməsinə çağırıb deyib: "İstəməzdim ki, bu cür məsələlərə bağlı peşəkar insanlar, sənətkarlar rəy bildirsən. Sözü düz, mən o mahnı ilə tanış deyiləm. Amma gədən müzakirələrdən belə anlayıram ki, çox səviyyəsiz, təbiiyəsiz mahnıdır söz gedir. İllərdir bu cür mahnıların geniş yayılmasına səbəb əfirdə təbiiyəsiz mahnılara az yer verilməsidir. Biz bu cür mahnıları tənqid etdikcə, əksinə, daha da onları reklam etmiş olur. Bu baxımdan düşünürəm ki, bu tip mahnıları boykot etmək, onların müzakirəsinə yer verməmək, haqqında danışmamaq lazımdır. Çox istədim ki, efrirlərdə bir qurum olsun və onların təbliğinin qarşısı alsın. Təəssüf ki, belə bir qurum yoxdur. Bu günlərdə eşitdim ki, bayağı mahnılar ifa edən birisi məclislərin birində mənim mahnımı ifa edib. Bu barədə mənə bildirəndə çox qəzəbləndim və həmin müğənniyə bir daha mənim mahnımı ifa etməsini qadağan edəcəyimi bildirdim. Lakin Bakıya döndükdən sonra məsələyə son qoydum, çünki məsələ gündəmə gələcəkdi və həmin müğənni reklam olunacaqdı".

Deputat Fazil Mustafaya "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, aprelin 1-də artıq rəsmi qurumlara yazılı surətdə müraciət ünvanlayıb: "Yəqin ki, cavab bir müddət sonra verəcək. Qeyd edim ki, bu məsələyə xüsusi həssaslıq göstərilir. Çox güman ki, qısa müddətdə bunun həll ilə bağlı açıqlama verəcək. Çünki məsələni hər hansı şəkildə ləngitmək olmaz. Bu, elə bir sürətlə yayılır ki, gələcəkdə tendensiya yarada, narkotik vasitələrə qarşı bir stimül ola bilər. Bunun üçün də məsələnin qarşısı alınmalıdır".

"Mahnının müəllifi cinayət məsuliyyətinə cəlb oluna bilər". Bu barədə hüquqşünas Əlvəzət Allahverdiyev əməkdaşımıza açıqlamasında bildirib. Hüquqşünas qeyd edib ki, qanunvericilikdə bununla bağlı konkret cinayət məsuliyyəti var: "Söhbət ondan gedir ki, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində bildirilir ki, narkotik maddələrin istifadəsi, təbliği, eyni zamanda onun satışı ilə bağlı konkret olaraq cinayət məsuliyyəti var. Yəni bu əməllə məşğul olanlar cinayət məsuliyyətinə cəlb olunurlar. Həmin adını qeyd etdiyiniz mahnıda söhbət narkotik maddələrin təbliğindən gedir. Bu cür mahnının dövriyyəyə buraxılması əlbəttə ki, gənc və yeniyetmələrimizin psixologiyasına təsir edir, şərait yaradır. Bir tərəfdən məktəblərdə, təhsil müəssisələrində narkotik vasitələrin zərərli barədə maarifləndirici tədbirlər təşkil edilir, digər tərəfdən bu cür mahnılarla onlar təbliğ olunur. Bu artıq birbaşa cəmiyyətin psixologiyasına təsir edir. Mən həmin videonu çox böyük təəssüflə izlədim, bu çox zərərli dir. Videonun müəllifi cinayət məsuliyyətinə cəlb oluna bilər. Bunun qarşısı alınmasa, tendensiya halını ala, artıq normal qarşılanma bilər".

"Kazbek" mahnısını ifa edən "Vüqar Səda" ləqəbli Vüqar Abdullayev həbs olunub.

Bu barədə Musavat.com-a DİN-in mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

DİN rəhbərliyinin tapşırığına əsasən bununla əlaqədar müvafiq tədbirlər həyata keçirilib. Nəticədə dediyi meyxa ilə narkotiki təbliğ edən Sumqayıt şəhər sakini "Vüqar Səda" ləqəbli Vüqar Abdullayev olmasa müəyyən ediləndən sonra, Sumqayıt ŞPİ-nin əməkdaşları tərəfindən saxlanılıb. Onun üzərində aparılmış şəxsi axtarış zamanı "Belamurkanal" papirosuna doldurulmuş və istifadə edilməsi üçün hazırlanmış marixuana aşkar edilib. Müəyyən olunmuşdur ki, V.Abdullayev narkotik istifadəçisidir. İlk dindirmə zamanı o, həmin videonun bir neçə il əvvəl çəkildiyini, bu hərəkətlərinə görə peşman olduğunu və bir daha belə hallara yol verməyəcəyini bildirib.

Faktla əlaqədar toplanmış materiallar hüquqi qiymət verilməsi üçün şəhər məhkəməsinə göndəriləcək.

□ **Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"**

Məlum olduğu kimi, hazırda "Diqlas" Ticarət Mərkəzində baş vermiş yanğında mallarını itirən sahibkarlara dövlət tərəfindən maddi yardım ediləcək. Bu mənada sahibkarlara dəyən zərərin hesablanması ən önəmli məsələlərdən biridir ki, bu vəsaitin bölünməsi zamanı ədalətli yanaşma tətbiq oluna bilsin.

Hazırda dövlət başçısının sərəncamına uyğun olaraq "Diqlas"da baş verən hadisə ilə bağlı komissiya fəaliyyət göstərir. Baş nazirin birinci müavini Yaqub Eyyubovun sədrlik etdiyi komissiyanın tərkibinə fəvqəladə hallar, maliyyə, iqtisadiyyat, vergilər, daxili işlər, energetika nazirləri, baş prokuror, Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin, Nizami Rayon İcra Hakimiyyətinin başçıları daxildir. Komissiyaya tapşırılıb ki, hadisənin başvermə səbəblərini və hadisə nəticəsində dəymiş maddi ziyanı tam araşdırıb yekun rəyi Nazirlər Kabinetinə təqdim etsin. Prezidentin tapşırığı ilə hər bir vətəndaşa dəyən ziyana görə kompensasiya ödəniləcək. Bunun üçün isə icarədarlara dəyən ziyan obyektiv, ədalətli şəkildə hesablanacaq. Sərəncamın icrası, əsasən də sahibkarlara dəyən ziyanın hesablanması üçün İqtisadiyyat Nazirliyində yaradılmış İşçi Qrupu sahibkarların fərdi qəbulu prosesini başa çatdırıb. Nazirlikdən "Yeni Müsavat"a verilən xəbərə görə, 29-31 mart tarixlərində İşçi Qrupu tərəfindən keçirilən qəbulda 441 sahibkar fərdi qaydada qəbul edilib. Qəbul zamanı 381 sahibkar 15 milyon manatadək İqtisadiyyat Nazirliyinin Sahibkarlığın İnkişafı Fondunun vəsaitləri hesabına

"Diqlas"da malları yananlara dəymiş ziyan necə hesablanacaq - təklif

Vüqar Bayramov: "Bu sahibkarlarla işləyən topdansa satış şirkətlərində də sorğu keçirilə bilər"

Abbas Əliyev: "Bununla bağlı qaydalar hazırlanır, təsdiq olunan sonra hesablanmanın metodu bəlli olacaq"

güzeştli kreditə ehtiyacının olduğu bildirib və artıq sahibkarlarla işlərə başlanılıb. Məlumat üçün qeyd edək ki, İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən ticarət mərkəzləri ilə aparılmış müzakirələr nəticəsində əldə edilmiş razılığa əsasən, sahibkarlara 5 ay icarə haqqı ödənilməməklə yanaşı, Bakı şəhərinin müxtəlif ərazilərində yerləşən 7 ticarət mərkəzində ümumi sahəsi 30 min m² olan 680-ə yaxın ticarət obyektinə təklif olunub. Bu təkliflərə uyğun olaraq, 408 sahibkar ümumi sahəsi 12,4 min m² olan ticarət obyektlərinə ehtiyacı barədə müraciət edib və bu istiqamətdə işlərə başlanılıb. Bunlar əsasən Bakıxanov qəsəbəsi, "Aygün" Ticarət Mərkəzi (Mall), Bakıxanov qəsəbəsi, "Meqasiti" Ticarət Mərkəzi (2 mərtəbəli), Dərnəgül şosesində yerləşən "Eurohome" tikinti bazarı, Təbriz küçəsində yerləşən "Eurohome Express" də yerləşən geyim və xırdavat satışı üçün nəzərdə mağazalar, "Sədərək" Ticarət

Mərkəzində, "AF-COM" Plaza, S.Vurgun küçəsində yerləşən "AF-Center" Ticarət Mərkəzidir.

Bundan başqa, "Diqlas"ın yanındakı piştaxtalarda işləyən zərərçəkmişlər sahibkarların iqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinə (KOBİA) müraciət etməsi tövsiyə edilib. İcra hakimiyyəti başçısının müavini İldırım Mehdiyev bildirib ki, "Diqlas" Ticarət Mərkəzinin yanındakı piştaxtalarda işləyən zərərçəkmişlər İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinə (KOBİA) müraciət etməlidir. Yanğınla bağlı martın 29-dan etibarən İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin inzibati binasında qəbul keçirilir.

Dəymiş zərərin hesablanması mexanizminə gəlinə, "Yeni Müsavat"a məlumat verən İqtisadiyyat Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri

Abbas Əliyev qaydaların hazırlanmasını bildirdi: "Bu qaydalar təsdiq olunan sonra hesablanmanın metodu bəlli olacaq".

İqtisadçı alim Vüqar Bayramov da "Yeni Müsavat"a danışarkən bildirdi ki, sahibkarlıq obyektinin tam olaraq, qeydiyyatdan alınmaması və nağd satışdan istifadə olunması kompensasiyanın hesablanmasında, məbləğin müəyyənlişdirilməsində çətinlik yarada bilər: "Adətən nağdsız hesablaşmalardan istifadə olunarsa, eyni zamanda dövrüyyə qeydə alınarsa, bu zaman dövrüyyənin hesablanması daha asan başa gələ bilər. İndiki durumda sahibkarlara kompensasiyanın verilməsi zamanı, sahibkarların təqdim etdiyi rəqəmlərlə müvafiq qurumların rəqəmləri üst-üstə düşməyə bilər. Bu baxımdan hesablama mexanizminin müəyyən edilməsinə ehtiyac var. Çünki bütün hallarda sahibkarlara dəyən zi-

yanın ödənilməsi çox vacibdir. Sahibkarlara dəyən ziyanın həddinə uyğun olaraq kompensasiya verilməsinə zərurət duyulur".

Kompensasiya sahibkarlar arasında ədalətli şəkildə bölünməlidir: "Çalışmaq lazımdır ki, dövrüyyəsi böyük olan sahibkar daha çox kompensasiya alsın, dövrüyyəsi nisbətən az olan da buna uyğun olaraq dövlətin ayırdığı kompensasiyadan istifadə edə bilsin. Zərərin hesablanması yalnız sorğu və müşahidə metodu ilə müəyyənlişdirilə bilər. Bütün hallarda dövrüyyənin dəqiq hesablanması çox çətinidir. Çünki burada malların heç də hamısı xaricdən idxal edilmirdi, yerli istehsal olan məhsullar da var idi. Bir qismi idxal məhsulları olsa belə sa-

hibkarlar onu ikinci əldən almışdılar, şəxsən idxal etməmişdilər. Bu baxımdan sorğu əsasında dövrüyyəni müəyyənlişdirmək olar. Bu sahibkarlarla işləyən topdansa satış şirkətlərində də sorğu keçirilə bilər. Adətən mal topdansa satışdan alındıqda satışla bağlı dövrüyyənin rəqəmləri həm topdansa satış, həm də pərakəndə satış aparanda olur. Bir çox hallarda isə topdansa satış mərkəzlərinə malın dəyəri satış həyata keçirildikdən sonra ödənilirdi. Bu mənada topdansa satış şirkətlərində sorğu keçirməklə də dəymiş zərərin hesablanması aparıla bilər. Bu yolla sahibkarlara veriləcək kompensasiyanın hesablanması mümkündür".

□ **Nərgiz LİFTİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Bakıdakı alkapon "bomba"ları

Paytaxtda hələ də "Diqlas" kimi potensial yanğın mənbələri ola biləcək binalar var

Bakının Nizami rayonunda yerləşən "Diqlas" Ticarət Mərkəzindəki yanğın bir daha binaların tezalısan üzlüklərlə üzlənməsi məsələsini gündəmə gətirib. 2015-ci ilin mayında Binəqədi rayonu, Azadlıq prospekti 200/36 ünvanında yerləşən çoxmərtəbəli yaşayış binasında baş vermiş məşum yanğın hadisəsində böyük itkilərin olması da möhür hündürmərtəbəli binanın tezalısan - poliuretan adlı materialla üzlənməsi ilə əlaqələndirilmişdi. İstintaqın gəldiyi, sonradan məhkəmə hökmü ilə bərkidilən qənaətə görə binanın üzlüyü tezalısan kimyəvi birləşmələrdən ibarət olub və yanarkən zəhərli qazlar ayrılıb. Binanın üzlük materialında başlayan yanğın bir anının içində böyük bir ərazini əhatə edib, sakinlərin bir hissəsi binadan çıxmağa imkan tapmayıblar.

2015-ci il mayın 19-da baş verən məşum yanğından 1 gün sonra prezident İlham Əliyev hadisə yerində olub, binaya baxış zamanı hadisənin səbəblərinin araşdırılması və nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı təxirəsalınmaz tədbirlərin görülməsini tapşırırdı. Daha sonra baş verən yanğına əlaqədar prezidentin rəhbərliyi ilə iclası keçirilib.

Həmin iclasda İlham Əliyev Xətai rayonunda da oxşar hadisənin baş verdiyini vurğulayaraq demişdi ki, ilkin versiyaya ondan ibarətdir ki, təmirə istifadə olunan üzlük materialları keyfiyyətsiz olub və odaya davamlı materiallar deyil.

Prezidentin sözlərindən sitat: "Mən Bakıda aparılan təmirə bağlı dəfələrlə məsələ qaldırdım ki, ilk növbədə, təmir keyfiyyətlə aparılmalıdır və təhlükəli maddələrdən istifadə olunmamalıdır. Müvafiq dövlət qurumlarının nümayəndələri məni dəfələrlə inandırırıdılar ki, istifadə olunan bütün materiallar keyfiyyətlidir və odadavamlıdır. Ancaq hadisə onu göstərir ki, bu, yalan məlumatdır. Bu məsələ də araşdırılmalıdır ki, bu binaların təmirində istifadə olunan materiallar harada istehsal edilib, və ya haradan idxal olunub! Onlara kim sertifikat verib? Hansı ekspertizadan keçib? Əgər

ekspertizadan keçibse, o rəyi kim verib? Əgər ekspertizadan keçməyibsə, deməli, bu binalar qanunsuz şəkildə təmir olunub. Yeni bütün bu məsələlər ciddi şəkildə araşdırılmalıdır. Artıq müvafiq göstərişlər verilib. Mənə verilən məlumatlar hələ ki məni qane etmir. Çünki görürəm ki, burada bəzi qurumlar bu məsuliyyəti bir-birinin üstünə atmaq istəyirlər. Ona görə hüquq mühafizə orqanları, ilk növbədə, prokurorluq

məsələni ciddi araşdırmalıdır və konkret nəticə hasil edilməlidir ki, günahkarlar kimlərdir".

Həmin iclasda prezident Bakıda tezalısan materiallarla üzlənmiş binalardan həmin üzlüklərin sökülməsini tapşırırdı.

"O materiallar təhlil edilməlidir, əgər orada təhlükə varsa, odadavamlı deyilsə, dərhal bütün binaların üzlükləri sökülməlidir. Dərhal! Bunu tez bir zamanda etmək olar.

Bir həftə, maksimum iki həftə ərzində bütün binaların fasad üzlükləri sökülməlidir" - deyərək, prezident vurğulamışdı.

Həmin iclasda iştirak edən fəvqəladə hallar naziri Kəmaləddin Heydərov Bakıda bu qəbildən olan 263 binanın olduğunu, onların üzlüyünün sökülməyini demişdi.

Maraqlıdır ki, 2015-ci ildəki məşum olaydan 3 il 10 ay sonra Bakının Nizami rayonunda "Diqlas" Ticarət Mərkəzi az bir müddətdə alış-ibadə külliyyəsinə çevrilib.

Olaydan sonra yenə də məlum oldu ki, binanın kibrit çöpü kimi bir anının içində yanıb külə dönməsinin səbəbi üzlük materialıdır. Bu dəfə isə adı poliureta deyil, alkapondu. 2015-ci ilin mayında faciəvi sonluqla başa çatan yanğından sonra Bakının müxtəlif ərazilərində döv-

lət hesabına binaların tezalısan üzlükləri dəyişdirilib. Bu haqda rəsmi olaraq ölkə rəhbərliyinə də məlumat verilib. Baş Nizami rayonundakı "Diqlas" Ticarət Mərkəzi niyə diqqətdən kənar qalıb?

Bu gün dövlət həmin ticarət mərkəzində zərər çəkən sahibkarlara 3 milyon manat yardım ayırıb. Bu tədqirəlayiq hal olsa da, niyə dövlət büdcəsi hansısa məmurların səhlənkarlığı, onlara verilən tapşırıqların vaxtında və vicdanla yerinə yetirilməməsinə görə 3 milyon manat azalmalıdır?

Həmin məbləği ən azından ele yanğınsöndürmə sistemlərinin təkmilləşdirilməsinə, erkən yanğın siqnalizasiya sistemlərinin quraşdırılmasına ayırmaq olardı.

Bakıda alkaponla üzlənmiş, potensial yanğın mənbələri ola biləcək binalar var və tezliklə həmin binaların üzlükləri yeniləri ilə evəzlənməlidir. Əks halda, bizlər bir daha acı yanğın xəbərlərinə şahidlik edə bilərik.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Elan

Şelkoviç Liliya Vladimirovnanın adına olan Bakı şəhəri, İsmayilov küçəsi, ev 26, mənzil 116-nın kupçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Martin 31-də Tunis-də Ərəb Liqasının 30-cu sammiti baş tutub. Toplantıya Səudiyyə Ərəbistanı kralı və Qətər əmiri də daxil olmaqla, ümumilikdə 13 dövlət başçısı qatılıb.

kı böhranları daha da dərinləşdirir. **Sitat:** "Ərəb milli təhlükəsizliyi modern tarixində bənzəri görünməmiş təhdidlərə məruz qalır. Bölgəmiz çox çətin bir vəziyyətdədir. İran və Türkiyənin müdaxiləsi

ərəb ölkələrinin daxili işlərinə müdaxiləsi, BƏƏ-yə məxsus 3 adanın İran tərəfindən işğal qınanacaq. İran rəsmilərinin ərəb ölkələri barədə açıqlamaları qınanacaq, İranın regionda qanunsuz silahlı dəstə

üzvüdür. Yalnız Suriyada münaqişə başlayandan sonra Dəməşqin bu təşkilatdakı statusu dondurulub.

Ancaq indi yalnız Suriya deyil, eləcə də Yəməni, həmçinin Qətər münaqişəsi səbə

Ərəb dünyasının içərisindən çıxma bilmədiyi böhran

Tunisə 30-cu sammitini keçirən ərəb ölkələri İsrailə yanaşı, İran və Türkiyəni də düşmən elan etdilər, amma vəziyyəti dəyişmək üçün resept təklif edə bilmədilər

Toplantıya Tunis prezidenti Bacı Qaid Sıbsi sədrlik edib. Lakin onsuz da qalmaqaldan başı açılmayan ərəb dövlət başçılarından az sonra Qətər əmiri Təmmim bin Həməd əs-Sani toplantı salonunu tərk edib. Buna səbəb isə Ərəb Liqasının baş katibi Əhməd Əbul Qeytin çıxışı zamanı İran və Türkiyəni ərəb ölkələrinin daxili işlərinə qarışmaqda və regionda qeyri-sabitlik yaratmaqda ittiham etməsi olub. O, çıxışına davam edərkən Qətər əmiri gözənilmədən ayağa qalxaraq zalı tərk edib. Daha sonra isə Qətər əmirinin, ümumiyyətlə, Tunisə tərk etdiyi bildirilir.

Qətər məhz körfəz ərəb ölkələri ilə münaqişəyə girəndə Türkiyə bu ölkəni açıq dəstəkləyib. Daha sonra isə blokada ərzaq qıtlığı yaşayan ölkəyə İran və Türkiyə ərzaq göndərmiş. Ancaq aydındır ki, Qətər Tunis sammitində bu şəkildə başlanğıcın onun üçün müsbət nəse vəd etmədiyini gördükdən sonra toplantını tərk edib.

Hazırda siyasi böhran yaşayan Əlcəzair və Sudanın dövlət başçıları isə Tunisə təmsilçi göndərmiş. Bundan başqa, Bəhreyn və Oman kimi ölkələr də Tunisə birinci şəxsle təmsil olunmayıb.

Ərəb Liqasının baş katibi Əhməd Əbu Qeyt sammitdəki çıxışında bildirib ki, ABŞ prezidentinin Colanı İsrail ərazisi kimi tanıyan qərarı beynəlxalq hüquqa ziddir. Beynəlxalq təşkilatların qərarlarında Colan Təpələri ərazisinin Suriya ərazisi olaraq tanındığını xatırladan Əhməd Əbu Qeyt Trampın Colan qərarının bütün beynəlxalq normaları pozduğunu və İsrailin mərhələli olaraq ərəb torpağı işğal etmək məqsədi güddüyünü deyib. Eyni zamanda o, bu qərarın İsraili daha da cəsarətləndirəcəyini, İsrail hökumətini qanunsuzluqlara sövq edəcəyini bildirib.

Ən gözənilməz ittihamlar isə İran və Türkiyəyə qarşı yönəlib. Ərəb Liqasının baş katibi deyib ki, İran və Türkiyənin müdaxiləsi ərəb dünyasında

bölgədəki böhranları daha da dərinləşdirdi və uzatdı. Regional güclərin məzhəbi məqsədlər uğrunda bu və ya digər qrupları dəstəkləmək üçün ərəb məsələlərinə müdaxiləsi qəbul edilməzdir. Nəticə etibarlı ilə yalnız siyasi qərarlar toqquşmaları sona çatdırma və sabitlik yarada bilər. Vətəndaş müharibələrinin qalibi yoxdur, sadəcə, məğlubları var".

Qeyd edək ki, Ərəb Liqasının toplantısında quruma dönmə liderliyi Səudiyyə Ərəbistanından Tunisə keçib. Təhvil-təslim çıxışında Səudiyyə kralı Salman bin Əbdüləziz bildirib ki, Fələstin xalqı suveren hüquqlarına qovuşana qədər Fələstin münaqişəsi Səudiyyə Ərəbistanı dövləti üçün əsas məsələlərdən biri olmaqda davam edəcək. Eyni zamanda kral bəyan edib ki, ölkəsi Suriyanın Colan Təpələri üzərindəki suverenliyinə əl uzadılmasını rədd edir.

Ümumilikdə Ərəb Liqası sammitinin gündəmində 19 maddə müzakirə olunub. Əsas müzakirə mövzuları Fələstin məsələsi, Ərəb-İsrail münaqişəsi və ərəb sülh prosesinin hərəkatə gətirilməsi, eləcə də Suriya böhranı, Liviya və Yəməndəki vəziyyət, İraqın suverenliyi, ərazi bütövlüyünün Türkiyə ordusu tərəfindən pozulmasına qarşı ortaq ərəb mövqeyinin bildirilməsi, Sudan və Somalidə sülhün dəstəklənməsi və inkişafı dəstək verilməsi maddələri yer alıb.

Bundan başqa, İranın

lərə dəstəyi pislənəcək və ərəb ölkələri arasında informasiya koordinasiyası, kəşfiyyət əməkdaşlığının gücləndirilməsi qərarlaşdırılacaq.

Həmçinin Tunis zirvəsində Liqa daxilində ölkələr arasında iqtisadi əməkdaşlığın gücləndirilməsi, əməkdaşlıq mexanizminin yaradılması, həmçinin İraqın xarici borcunun 75 faizinin ərəb ölkələrinin dəstək fondları tərəfindən ödənilməsi, eləcə də ərəb ölkələrindəki qaçqınlar, xüsusən də İraqlı qaçqınlar haqqında maddə mövcuddur.

Bundan başqa, ərəb liderlər Fələstinin BMT-nin tam hüquqlu üzvü olmasına bir daha dəstəklərini bildiriblər. İsrailin bölgədəki vəziyyəti dəyişməyə hesablanmış addımları rədd olunub, Colanın İsrailə aid edilməsi ilə bağlı qərar qınanıb.

Eyni zamanda ərəb ölkələri Yəmənin qanuni hökuməti olaraq Mansur Hadi hökumətini dəstəkləyib, eyni zamanda Yəmənin ərazi bütövlüyü və suverenliyinə vurğu edilib.

Xatırladaq ki, Ərəb Liqası və ya Ərəb Dövlətləri Liqası ərəbdilli ölkələr arasında siyasi əlaqələrin qurulması və ittifaqın yaradılması məqsədilə 1945-ci ildə Misirdə təsis olunub. Təşkilatın baş ofisi də Misirdə yerləşir. Ərəb Liqası ilə yanaşı Ərəb Parlamenti adlı qurum da var. Ümumiyyətlə, ərəb ölkələri arasında ilk ittifaq 1936-cı ildə İraq və Səudiyyə Ərəbistanı arasında qurulub və 9 ildən sonra ittifaqa çevrilib. Hazırda ərəb-cə danışan 22 ölkə Liqanın

bindən ərəb ölkələri arasında bölünmə var. Suriya dövlət olunmasa da, Qətər sammitə dövlət olunub, ancaq ərəb ölkələrinin mövqeyi səbəbindən Qətər dövlət başçısı toplantını tərk edib.

Ərəb ölkələri arasında dərin fikir ayrılığı indi o qədər dərinləşib ki, hətta ərəblərin ən qədim problemi hesab olunan və bütün ərəb ölkələrini bir araya gətirə bilən Fələstin münaqişəsi ilə bağlı da indi ortaq reaksiya yoxdur. Çünki bir sıra körfəz ölkələri Fələstin münaqişəsinin tez bir zamanda həll olunması üçün güzəştə gedilməsini dəstəkləyir. Hətta Səudiyyə vəliəhdi Məhəmməd bin Salman ABŞ-da səfərdə olduğu zaman ötən il bildirmişdi ki, fələstinlilər təklif olunan planla razılışmalı, ya da sakitləşməlidirlər. Çünki indi anti-İran cəbhəsi hesab edir ki, Tehran Fələstin münaqişəsi və İsrail əleyhdarlığından öz nüfuzunu artırmaq üçün istifadə edir.

Ərəb Liqası baş katibinin çıxışı və Qətərin reaksiyası onu göstərir ki, indi ərəb ölkələri arasında böhran daha dərinləşir. Ənənəvi olaraq İsrail-Fələstin məsələsi, İranla bağlı münaqişəli vəziyyətlə yanaşı indi Türkiyə də körfəzin ərəb ölkələri tərəfindən təhlükə olaraq görülür. Və nəhayət, Əlcəzair və Sudanda etirazlar, eləcə də Liviya, Yəməni və Suriyada müharibə ərəb dünyasının içindən çıxma bilmədiyi dərin böhrana çevrilib.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Öldürüldüyü iddia olunan sahibkarın anası da dünyasını dəyişdi

Züleyxa Hacıyeva oğlunun intihar etmədiyini, qətlə yetirildiyini bildirirdi...

İrad Hacıyev

Bir müddət öncə müəmmal şəkildə ölənlər "İrsad Telecom" MMC-nin rəhbəri İrad Ağahüseyn oğlu Hacıyevin anası Züleyxa Hacıyeva dünyasını dəyişib. Züleyxa Hacıyeva uzun sürən xəstəlikdən sonra martın 31-də həyatdan köçüb. O, ölümündən bir neçə ay əvvəl oğlu İrad Hacıyevin mal-mülkünü, biznesinin ələ keçirilməsi üçün öldürüldüyünə dair açıqlamalar vermişdi.

Yada salaq ki, İrad Hacıyevin cansız bədənini 14 sentyabr 2018-ci ildə yaşadığı ünvanda aşkar edilib. Ortada olan məlumatlardan belə aydın olur ki, həmin gün səhər İrad Hacıyev evdən çıxıb işlərinin dalınca getməyə hazırlaşmış. Gündəlik idman stilindən həmin gün imtina edən məşhur biznesmen klassik geyimdə evdən çıxmağa hazırlaşmış. İrad Hacıyev kostyum geyinib evdən çıxıb, işgüzar görünüşü gedəcəkmış... Lakin İrad Hacıyev iş dalınca gedə bilməyib. Həmin gün onun meyitini mənzilindəki vannanın otağında həyat yoldaşı Nigar Hacıyeva (Qəhrəmanova) aşkar edib. Aşkarlanarkən İrad Hacıyevin cansız bədənini vannanın içində olub. Mərhum kostyumda imiş. Yanında da həmin o preparatlar, hansıları ki, illərlə onun həyat yoldaşı qəbul edib, onların boş qutuları olub. Hadisə yerinə istintaqçılar gəlib və klassik intihar səhnəsinin şahidi olublar. Vannanın içində cansız bədən və boş dərman preparatlarının qutusu varmış...

Hadisədən sonra belə aydın olmuşdu ki, İrad Hacıyevin ailəsi ilə valideynləri arasında böyük bir uçurum yaranıb.

İrad Hacıyevin müəmmal ölümü ilə bağlı başlanmış cinayət işinin məhkəmə tibb ekspertinin rəyinə əsaslanaraq intihar etməsi qənaətinə gəlməsi də onun bir çox yaxınlarının etirazına səbəb olmuşdu.

İrad Hacıyevin əmisi qızı Mətanət Əzizova da iddia etmişdi ki, İrad Hacıyev intihar etməyib, öldürülmü!

Belə iddialar da var idi ki, İrad Hacıyev ölümündən az əvvəl həyat yoldaşı ilə boşanması üçün konkret olaraq addımlar atıb, ölkədən gedərək xaricdə yeni həyat qurması planlarını gizlətməyib. Bunu ailəsində hər kəs bilib. Belə bir vaxtda onun qəfil və müəmmal ölümü baş verib. İş adamı İrad Hacıyevi tanıyanlar onun sağlamlığında ciddi problemlərin olmadığını deyirlər. Ürəyində problemi olmayan İrad Hacıyev haqda belə bir iddianı yaxınları niyə yayır? Sağlıq durumunda problemləri olmayan iş adamının barəsində "ürəyində problemləri olub" şəkildə yayılan məlumatın səhvliliyini bilən həyat yoldaşı Nigar Qəhrəmanova, onun anası niyə təkbiz etmək əvəzinə bu cür iddiaları təkrarlayıblar?

İrad Hacıyevin anası Züleyxa Hacıyevanın facebook üzərindən paylaşımında bu gün də "oğlumu öldürüblər" şəkildə konkret mövqeyi var. Sağlığında dile gətirdiyi və çəkinmədən yazdığı bu mövqə bu günə qədər əsaslı şəkildə araşdırılmamış qalıb.

Züleyxa Hacıyeva oğlunun ölümündən 2-3 ay əvvəl ümumi halsızlıqdan əziyyət çəkdiyini, müayinə və müalicə olunmaq üçün Türkiyəyə getdiyini də gizlətmirdi. Yazırdı ki, onu müayinə edən həkimlər qanında aşkarlanan preparatın dozasının çoxluğundan şoka düşüblər. İrad Hacıyev deyib ki, qanında aşkar olunan preparatı onun həyat yoldaşı qəbul edir, ona da həmin preparatı qəbul etdirir. Türkiyədəki həkimlər İrad Hacıyevə təkidlə həmin preparatı qəbul etməkdən çəkinməsinə tövsiyə ediblər. Ümumi müayinənin nəticəsi belə olub ki, İrad Hacıyev zəif salan, halsız edən məzhəmin preparatıdır. Onun hər hansı bir orqanında problem olmadığı da müayinə zamanı bir daha təsdiqlənib. İrad Hacıyevin cəmi 40 yaş olub. Biznes karyerasının, həyatının ən bərəkətli dövrünə qədəm basmış iş adamı niyə özünü öldürsün ki?

Artıq Züleyxa Hacıyeva həyatda yoxdur, amma onun oğlunun müəmmal ölümü ilə bağlı istintaqın gəldiyi konkret nəticə də ortalıqda deyil. Onun yaratdığı, sahibi olduğu "İrsad telecom" hazırda kimin ixtiyarına keçib, bu da bilinmir.

□ **E.HÜSEYNOV,**
"Yeni Müsavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 68 (7238) 2 aprel 2019

İnsan həyatı üçün ən təhlükəli canlılar

İnsan ölümünə səbəb olan ən təhlükəli heyvanlar ağcaqanadlardır. Hər il bu həşəratların sancması nəticəsində 750000-ə qədər insan ölür. Ağcaqanadlar özlərində ölümcül xəstəlikləri daşıyırlar. İkinci yerdə elə insanların özü durur. İldə insanların günahı üzündən 437000 insan məhv olur. İnsanlar üçün təhlükəsinə görə ilanlar üçüncü hesab edilir. Hər il 100000 insan bu sürünənlərin qurbanı olur. İtlər isə dördüncü yerdədir. İt dişləməsindən də hər il 35 min insan ölür.

Təhlükəli heyvanların siyahısına şirin suda yaşayan ilbiz də düşüb. Bir il ərzində bu heyvan səbəbindən 20 min insan həyatdan gedir. İnsanlar arasında geniş yayılan şistosomoz xəstəliyi şirin suda yaşayan ilbizlərlə əlaqəlidir. Növbəti yerdə taxtabitilər (Şaqasa xəstəliyinin daşıyıcıları) və milçək gəlir. Taxtabitilər hər il 12 min insanın, milçək isə 10 min insanın ölümünə səbəb olur. Yer kürəsində ən təhlükəli heyvanların siyahısına həmçinin askaridlər, timsahlar, beqemotlar, fillər, şirlər, canavarlar, köpək balıqları da aiddir.

12 yaşlı qız qusdu, xərcəng olduğu aydınlaşdı

12 yaşlı Tia Lleyvyn 4 həftə öncə məktəbdə qusmağa başlayanda müəllimləri onun mədəsini soyuğa verdiyini təxmin edərək evə buraxıblar. "Daily Mail"-in xəbərinə görə, Tia səhəri gün yaxşılaşmadığı üçün xəstəxanaya aparılıb. Qan testləri balaca qızda müalicə oluna biləcək növdən xərcəng xəstəliyinin olduğunu üzə çıxarıb. Ancaq 3 gün sonra məlum oldu ki, bu, xərcəngin ağır növlərindən biridir. Şiş uşağın böyrəklərinə və boynuna qədr yayılıb. Tiannın Amerikada müalicə alması lazım idi, amma getməzdən öncə sümük müalicəsi vacib sayılıb. Bu müalicə zamanı balaca qız daxili qanaxma keçirincə böyrəkləri iflas edib. Dializə ehtiyacı olan Tiaya həkimlər müdaxilə etməyə çalışıb, amma qan problemi özünü qabarıq göstərdiyi üçün reanimasiyaya aparılıb. Həkimlər Tiannın həyatda qalmasına

5 faiz ehtimal verib, amma valideynləri böyük ümidlə qızlarının oyanmasını gözləyirlər.

Qızı üçün uşaq dünyaya gətirdi

Böyük Britaniya sakini olan bir qadın sonsuz qızı üçün surroqat ana olub. Bu barədə "Daily Mail" nəşri xəbər verib. 55 yaşlı Emma Mayls qızı 15 yaşına çatanda xəbər tutub ki, sonuncu hamilə qala bilməyəcək. Həkimlər müəyyənləşdiriblər ki, qızın uşaqlığı yoxdur. Təkcə yumurtalıqları və uşaqlıq borusu var. Bir il sonra isə onda Mayer sindromu üzə çıxıb ki, bu da qadınlıq orqanlarının tam inkişaf etmədiyini göstərib.

"Həkimlər mənə diaqnoz qoyan gündən anam dedi ki, mənə yardım etmək üçün əlindən gələni edəcək. Mən bildim ki, o, mənim uşağımı daşıyacaq", - Treysi danışdı. 2016-cı ildə britaniyalı qız Adam adlı kişi ilə nişanlanıb və ciddi şəkildə analıq barədə düşünməyə başlayıb. O, Emmidən onun üçün surroqat ana olmasını xahiş edib və anası da həvəslə buna razılıq verib. Bu prosedura hazırlaşmaq üçün qadın 38 kilo arıqlayıb və bir müddət hormonal tabletlər qəbul etməyə başlayıb.

Həkimlər bu əməliyyatı uğurla həyata keçiriblər və qeyseriyyə əməliyyatı nəticəsində qadın qızı üçün uşaq dünyaya gətirib. Doğulan qız körpə olduqca sağlam olub.

5 faiz ehtimal verib, amma valideynləri böyük ümidlə qızlarının oyanmasını gözləyirlər.

12 yaşlı uşaq 6 ildir xəstə dostunu belində gəzdirir

Çinin Meyşan şəhərində 12 yaşlı məktəbli 6 il boyunca xəstəliyə görə yeriyyə bilməyən dostunu belində gəzdirib. Bu barədə "Daily Mail" nəşri xəbər verib. Syuy Binyan və Çjan Tze birinci sınıfta tanış olublar. Çjan 4 yaşından bəri miasteniyaya xəstəliyindən əziyyət çəkir ki, bu da əzələlərin tez yorulması kimi patoloji xəstəlikdir. Bu xəstəliyə görə o, müstəqil şəkildə hərəkət edə bilmir.

İki sinif yoldaşı ona öz köməyini təklif edib ki, bunlardan biri də Syuy olub. Hər gün onlar sinif yoldaşlarını məktəbə aparır, ona kabinetə, yeməxanaya çatmağa kömək edir, eyni zamanda dərslərini sonra da evə aparırdılar. Üçüncü sınıfta Çjana yardım edən ikinci oğlan deyib ki, onun artıq vaxtı yoxdur və Syuy tək yardımçı qalıb.

"Syuy mənim ən yaxşı dostumdur. O, hər gün mənimlə dərslər oxuyur, danışır və vaxt ayırır. Mən ona minnətdaram, çünki hər gün qayğıma qalır" - deyər Çjan bildirib. Syuy özü isə deyir ki, yardım etmək o qədər də çətin deyil: "Mənim çəkim 40 kilodur. Çjan Çze isə 25 kilodur. Odur ki, onu daşımaq mənə çətin deyil".

QOÇ - Maddi problemlərinizin qabarmasından narahat olmayın. Çünki yaxın günlərdə bu istiqamətdə uğurlarınız artacaq. Konkret olaraq bu günə yalnız görecəyiniz işləri dəqiqləşdirməlisiniz.

BUĞA - Maliyyə baxımından düşərli gün olsa da, ümumi ovqatınızda gərginlik mümkündür. Lakin bu amil işgüzar sövdələşmələrdə və qərarlar qəbul etməkdə sizə mane olmayacaq.

ƏKİZLƏR - Ümumi məziyyətlərinə görə uğurlu gün hesab etmək olar. Qarşılıqlı münasibətlərdə yaranmış müsbət cəhətlər ovqatınızı xeyli yüksəldəcək. Yeni xəbər eşidəcəyiniz də mümkündür.

XƏRCƏNG - Qəlbiziniz məhəbbət guşəsinə baş vurmağınızı təvəqqe edən ulduzlar əsas gücünüzü sevgiyə yönəltməyi məsləhət görür. Dardüşüncəli insanlara əhəmiyyətsiz yanaşın. Gələcəyə ümidlə baxın.

ŞİR - Ulduzların düzümü ilk növbədə səhətinizə fikir verməyi məsləhət görür. Bunun üçün öncə əsəblərinizi qorumalı, hər dediqoduya fikir verməməlisiniz. Əsas vaxtı evdə keçirin.

QIZ - Naharaqədərk müddətdə həmkarlarınızla müəyyən mübahisələriniz gözlənilir. Odur ki, özünü qalmağa istiqamətləndirməməlisiniz. Saat 16-dan sonra şəxsi işlərinizdə dönüş yarana bilər.

TƏRƏZİ - Saat 12-yə qədər hansısa ciddi işlərə girişməyin. Əks təqdirdə xoşagəlməz situasiyalarla rastlaşacaqsınız. Nahardan sonra nüfuzlu şəxslərlə görüşləriniz sizə səmərə verəcək.

ƏQRƏB - Yaxşı olar ki, əsas vaxtınızı ev şəraitində keçirəsiniz. Uzaq yola çıxmaq, riskli hərəkətlər etmək, yeni işlərə başlamaq məsləhət görülmür. Büdcənizdə isə artım gözlənilir.

OXATAN - Səhətinizlə bağlı xırda problemləriniz gözlənilsə də, özünü diqqət yetirməklə bu kimi mənfi fəsadları aradan qaldıra bilərsiniz. Çalışın ki, gün ərzində ağır fiziki işlərə girişməyəsini.

OĞLAQ - Kollektiv gəzintilərə çıxmaq üçün əlverişli tarixdir. Buna əməl etməklə sürprizlərlə rastlaşacaqsınız. Günortadan sonra maraqlı situasiyaların iştirakçısına çevriləcəksiniz.

SUTÖKƏN - Qohumluq münasibətlərində səxavətli olmağınız məsləhət görülür. Hansısa şəxsi probleminizi qabartmaqdan, daha bəşəri ideyalarla məşğul olun. Nəzərə alın ki, bu, sizə hədsiz savab qazandıra bilər.

BALILAR - Ailə-sevgi münasibətlərində vəziyyət tamamilə xeyrinizə cərəyan edəcək. Kənar təsirlərə aludə olmayın. Köməyə ehtiyac duyan yaxınlarınıza sədaqətliyinizi göstərin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Dovşanı xilas etdi, qəhrəman oldu

Amerikalı Kaliforniyadakı meşə yanğınlarında öz dovşanını xilas edərək, qəhrəman elan edildi. O, bu hərəkəti ilə sosial şəbəkələrdə qəhrəman adını qazanıb. "The Sacramento" nəşrinin yazdığına görə, kişi maşından çıxıb və dovşanı xilas etməyə cəhd göstərib. Qaçan dovşanı dərhal yaxalamaq mümkün olmayıb. Bununla belə, o, dovşanı tutaraq özünə tərəf sıxıb. Heyvan xilaskarı onu çəkən jurnalistə müsahibə verməkdən imtina edib. Kişinin öz dovşanını xilas etdiyi "Tomas" yanğını Kaliforniyadakı meşə yanğınlarından ən güclüsü hesab olunur. İnternet istifadəçiləri onu ilin ən qorxunc yanğını adlandırdılar.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni MÜSAVAT"-ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.755